

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Monta tapahtumaa yhdessä

Verkostomaisen tuotantotavan edut, haasteet ja mahdollisuudet –
esimerkkinä Alppipuiston kesä

Antti Kurko

Kulttuurituotannon koulutusohjelma (240 op)

04 / 2015

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Antti Kurko	Sivumäärä 55 ja 3 liitesivua
Työn nimi Monta tapahtumaa yhdessä. Verkostomaisen tuotantotavan edut, haasteet ja mahdollisuudet – esimerkkinä Alppipuiston kesä.	
Ohjaava opettaja Jyrki Simovaara	
Työn tilaaja Suomen Rauhanpuolustajat ry.	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyössä tarkastellaan verkostomaisen tuotantomallin etuja ja haasteita tapausesimerkkinä Alppipuiston kesä. Verkostomaisessa tuotantomallissa eri järjestäjätahot tuottavat omia tapahtumiaan ja tekevät tiivistä yhteistyötä muiden järjestäjien kanssa. Yhteistyöllä saavutetulla synergialla pyritään tehokkaampaan kustannusten ja työvoiman käyttöön.</p> <p>Tarkoituksena on etsiä keinoja miten vastata verkostomaiselle tuotannolle ominaisiin haasteisiin. Alppipuiston kesän kohdalla haasteet keskittyvät kommunikaatioon, rahoitukseen ja yhteisomistukseen. Näiden haasteiden lisäksi pohditaan verkoston mahdollisuuksia yhteisen työntekijän hankintaan ja tapahtumien kulurakenteen muuttamiseksi sisältö-painotteisemmaksi. Opinnäytetyössä tarkastellaan miten edellä mainitut asiat olisi mahdollista toteuttaa sekä epävirallisena verkostona, yhdistyksenä ja osuuskuntana – ja mikä on kunkin muodon etu toisiin nähden.</p> <p>Työssä käsitellään myös Alppipuiston kesän tapahtumien merkitystä kaupunkilaisille, tapahtumajärjestäjille sekä alueelle. Työssä otetaan huomioon myös rakentamisen aiheuttavat mittavat muutokset, jotka tulevat muokkaamaan aluetta lähitulevaisuudessa.</p> <p>Työtä varten on haastateltu Alppipuiston kesän nykyisiä ja entisiä tuottajia sekä Helsingin kulttuurikeskuksen henkilökuntaa. Haastatteluiden lisäksi työssä on hyödynnetty kaupunkikulttuuria ja kulttuuritapahtumien hyvinvointi- ja terveysvaikutuksia käsitteleviä tutkimuksia.</p> <p>Vaikka verkostomainen tuotantotapa on vielä harvinainen tapa toteuttaa useasta eri tuotannosta koostuvia kokonaisuuksia, on sillä potentiaalia tulevaisuudessa yleistyä järjestämismuotona. Huolimatta siitä, että tutkimus hyödyntääkin suoraan Alppipuiston kesän tapahtumajärjestäjiä on se yhtälailla suunnattu myös kuntien ja kaupunkien kulttuurityöntekijöille ja virkamiehille sekä kulttuurituottajille ja tapahtumajärjestäjille, jotka ovat aikeissa hyödyntää tai hyödyntävät jo samankaltaista tuotantorakennetta. Työn yhtenä tarkoituksena on toimia pohjamateriaalina ja työvälineenä tuleville verkostomaista tuotantomallia käsitteleville tutkimuksille.</p>	
Asiasanat kaupunkikulttuuri, tapahtumatuotanto, osuuskunnat,	

ABSTRACT

Author Antti Kurko	Number of Pages 55 + 3
Title Many events together. Benefits, challenges and possibilities of networked management – case Alppipuiston kesä.	
Supervisor Jyrki Simovaara	
Subscriber Finnish Peace Committee	
<p>Abstract</p> <p>In this study I examine the benefits and challenges of networked producing using Alppipuiston kesä – festival series as a case example. In networked producing different organizers produce their own events in collaboration with other organizers. By using this synergy the economical resources and work force can be used more effectively.</p> <p>The aim is to find new ways to face challenges that are typical for networked production. In Alppipuiston kesä –case the challenges turns out in communication, funding and co-ownership. In addition to these challenges this study is also examining different ways to hire a mutual employee and changing structure of expenditure to more content emphasized. In this study I also examine how the aforementioned things would be possible to put in use as network, association or cooperative – and what are their advantages.</p> <p>In addition I'm examining what meaning does the Alppipuiston kesä event series give to citizen, organizers and for the whole neighbouring area. This study will also consider what kind of affects does the construction of the area bring in the near future.</p> <p>In this study I have interviewed current and ex-producers of Alppipuiston kesä and the staff of City of Helsinki Cultural Office. Along with the interviews I have used the researches of communal culture and the well fare and health affects of cultural events.</p> <p>Even if the networked producing is still rare it has lot of potential to become more common in productions. Despite of benefiting instantly the organizers of Alppipuiston kesä events it has also directed to communal cultural units as well as culture producers and event organizers that are considering to utilize same kind of management structure. This work can also be used as a working tool or a basic to the next researches about networked production.</p>	
Keywords urban culture, event management, cooperative	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
1.1. Opinnäytetyön toteutus ja tiedonkeruu	6
2 ALPPIPUISTON KESÄ	7
2.1 Tapahtumajärjestäjät	10
2.2 Alppipuiston kesän merkitys	15
3 VERKOSTOMAINEN TUOTANTO JA HAASTEET	20
3.1. Kommunikaatio	22
3.2. Tulot ja menot	26
3.3. Omistus ja hankinnat	29
4 YHDISTYS VAI OSUUSKUNTA?	30
4.1 Yhdistyksen tai osuuskunnan jäsenyys	31
4.2. Perustaminen ja hallinto	32
4.3. Talous	34
4.3.1 Arvonlisäverotus	37
5 OSUUSKUNTA- JA YHDISTYSTOIMINTA KÄYTÄNNÖSSÄ	39
5.1 Sitoutuminen	39
5.2 Talous	40
5.2.1 Osuusmaksu ja ylijäämä	40
5.2.2 Avustukset	40
6 VASTAAVA TUOTTAJA	44
7 ALPPIPUISTON KESÄ OSANA URBAANIA KAUPUNKIKULTTUURIA	46
7.1 Mitä Alppipuiston kesä voisi olla?	47
8. YHTEENVETO	52
LIITTEET	56

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni idea syntyi vuoden 2014 kesällä työskennellessäni toista vuotta Alppipuistossa järjestettävän Pax -festivaalin tuottajana. Pax -festivaalien lisäksi olen suorittanut työharjoittelun Bassline –festivaaleilla, joka on myös maksuton urbaani kaupunkifestivaali.

Opinnäytetyöni on rajattu käsittelemään Alppipuiston festivaalisarjan tuotannon kehittämistä. Olen käsitellyt aihetta osittain vuonna 2014 tekemässäni kehittämistehtävässä, jossa kokosin Alppipuiston tapahtumasarjan tuottajille oppaan tekniseen tuotantoon. Alppipuiston tuotantomalli on hyvin poikkeuksellinen suomalaisen tapahtumatuotannon kentällä sillä se perustuu verkostomaiseen tuotantotapaan.

Verkostomaisessa tuotannossa eri tuottajaorganisaatiot jakavat osan tuotannollisista vastuista ja kuluista keskenään esimerkiksi tapahtumainfran ja -kaluston osalta, mutta tuottavat silti omia itsenäisiä tapahtumiaan. Tällaisen tuotantomallin etuna on se, että näin voidaan tehdä hyvin kustannustehokkaasti suuriakin tapahtumia, koska tuottaja tuottaa oman tapahtumansa lisäksi myös osittain muiden organisaatioiden tapahtumia.

Vaikka verkostomainen tuotantotapa ei ole vielä kovinkaan yleinen kulttuurialalla, on sillä nostetta esimerkiksi teollisuuden aloilla. Teknologiateollisuuden ja Metalliliiton yhdessä laatima raportti ”Tuottavuuden tienviitat – älyä peliin” nostaa verkostomaisen tuotantotavan yhdeksi tulevaisuuden nousevista tuotantomuodoista. Raportti tuo esiin teknologia- ja metallialan teollisuusyritysten mahdollisuuden hyödyntää niiden omaa erikoisosaamista ja kapasiteettia tehokkaammin yhteistyössä. Verkostomaisen tuotannon tarvetta perustellaan raportissa toimitusajan lyhentämisellä ja kustannustehokkaammalla toiminnalla. (Teknologiateollisuus & Metalliliitto, 2006. 13.)

Tuotantotavan haasteena on ilmennyt kasvava tarve laajemmalle koordinaatiolle koska tuotannossa on mukana enemmän tekijöitä. Toisaalta verkostomainen tuotanto pienentää parhaimmassa tapauksessa tuottajan omaa vastuuta ja työmäärää teknisen tuotannon osalta.

Tuotantotavalla on potentiaalia yleistyä Helsingin lisäksi muissakin kaupungeissa ja vastaavissa tapahtumasarjoissa, joissa samassa paikassa toteutetaan useampia eri

tahojen järjestämiä tapahtumia. Vaikka tämä opinnäytetyöni keskittyykin vahvasti Alppipuiston kesän tapahtumasarjaan niin toivon, että tästä voisi olla hyötyä muiden vastaavien tuotantorakenteiden kehittämisessä. Tutkimukseni yhtenä tavoitteena onkin toimia myös pohjatutkimuksena verkostomaista tuotantotapaa käsitteleville jatkotutkimuksille.

Opinnäytetyössäni tarkastelen seuraavia asioita ja pyrin löytämään niihin ratkaisuja:

- 1) Mitkä ovat verkostomaisen tuotantotavan etuja ja missä olisi parannettavaa.
- 2) Miten tuotantoa voidaan tehostaa niin, että siinä lisätään käytettävissä olevia henkilö- ja taloudellisia resursseja.
- 3) Selvittämään mahdollisuudet palkata Alppipuiston kesälle vastaava tuottaja.
- 4) Selvittämään miten verkosto toimisi epävirallisena yhteenliittymänä, rekisteröitynä yhdistyksenä ja osuuskuntana.
- 5) Miten Alppipuiston kesää voisi kehittää niin, että se hyödyntäisi laajemmin koko kaupunkikulttuurikenttää.

1.1. Opinnäytetyön toteutus ja tiedonkeruu

Koska verkostomaista tuotantoa ei ole juurikaan käsitelty aikaisemmin tapahtumatuotantoa käsittelevässä kirjallisuudessa tai tutkimuksissa, olen joutunut rakentamaan opinnäytetyöni pääosin omien ja muiden ihmisten kokemusten varaan. Opinnäytetyössä käsittelemät aiheet ovat monelta osin sellaisia, joita olen jo useamman vuoden ajan pohtinut ja keskustellut niistä eri tapahtumajärjestäjien kanssa. Pohjaan siis hyvin paljon omaan empiiriseen kokemukseeni. Oman kokemukseni lisäksi pyrin tuomaan opinnäytetyössäni myös muiden tapahtumasarjan tuottajien vuosien saatossa kerääntyneen kokemuksen esiin.

Opinnäytetyö lähdeaineistona olen käyttänyt kvalitatiivisin menetelmin tekemiäni haastatteluita. Teoriapohjana olen käyttänyt urbaania kaupunkikulttuuria käsittelevää kirjallisuutta sekä yhdistys- ja osuuskuntatoiminta-oppaita. Näiden lisäksi olen tarkastellut Helsingin kulttuuri- ja kirjastolautakunnan avustuspäätöksiä sekä lähialueen kaupunkiympäristön tulevaa kehitystä.

Haastattelin seuraavia henkilöitä opinnäytetyötäni varten:

Anna von Bagh, kulttuurisuunnittelija, Helsingin kulttuurikeskus.

Peter Gerkman, tuottaja Alppimuisto, Original Pranksters ry.

Kalle Kuisma, tuottaja Vadelma Fest, Vadelma ry.

Sampo Laurikainen, kulttuuripoliittinen tuottaja, Helsingin kulttuurikeskus.

Jaana Lindman, tuottaja, Helsingin kulttuurikeskus.

Sami Mannerheimo, tuottaja Elephantasy, Funky Amigos ry.

Ousseynou Mbayeand, tuottaja Musiikki ilman rajoja, Enfance Futurs ry.

Maati Rehor, toiminnanjohtaja Suomen Jazzliitto.

Joona Teittinen, tuottaja Pitkä kuuma kesä, Fullsteam Records oy.

Mari Solja, tuottaja Puistokarkelot, Perinnearkku ry.

Robert Willadsen, tuottaja Kalliola Rock, Kalliolan nuoret ry.

Näistä haastatteluista tein parihaastatteluina Peter Gerkmanin ja Robert Willadsenin sekä Kalle Kuisman ja Joona Teittisen haastattelut. Loput haastattelut olen tehnyt kahdenkeskisinä haastatteluina. Tuottajien kohdalla käytin samaa haastattelurunkoa ja pyrin esittämään pääasiassa samat kysymykset, jotta haastatteluissa ilmenneet asiat olisivat mahdollisimman hyvin toisiinsa verrattavissa. (LIITE 1)

Arvonlisäverotukseen liittyvistä käytännöistä olen ollut yhteydessä Verohallinnon asiakaspalveluun ja saanut tietoa arvonlisäverovähennyksistä ja missä määrin osuuskunnan olisi mahdollista tehdä niitä.

2 ALPPIPUISTON KESÄ

Helsingin Alppipuisto tunnetaan suosittuna tapahtumapaikkana. Puisto valittiin muun muassa vuonna 2011 City-lehdessä vuoden puistoksi erityismaininnalla ilmaisista kesätapahtumistaan. (City 2011.) Tapahtumasarja puolestaan sai tunnustusta vuoden 2015 Femma Gaalassa olemalla ehdolla ”Livee” –sarjassa. (YleX 2015.)

Alppipuisto ei ole kuitenkaan ollut aina vilkas tapahtumapaikka eikä siellä ole juurikaan järjestetty kulttuuritapahtumia 1970-luvun jälkeen lukuun ottamatta 1990-luvun alussa

kerran järjestettyä Womad -festivaalia. 2000-luvulla puisto alkoi kuitenkin saada uutta elämää, kun monenlaiset alakulttuuri- ja harrastajaryhmät löysivät sen. Puistossa ryhdyttiin järjestämään säännöllisesti esimerkiksi joogaa, capoeiraa ja tanssia sekä DIY (Do It Yourself) eli tee-se-itse –ajatuksella tehtyjä musiikkitapahtumia aina DJ-musiikista reggae- ja konemusiikkitapahtumiin, jotka rakentuivat nuorten omien laitteiden ja virtalähteiden varaan. (Lindman 2011, 7.)

Alppipuisto itsessään on ihanteellinen paikka järjestää tapahtumia, sillä se sijaitsee Linnanmäen kupeessa Alppilassa helppojen kulkuyhteyksien varrella. Puisto muistuttaa maastonmuodoltaan luonnon omaa amfiteatteria, sillä se kohoaa loivasti reunoilta ylöspäin ennen kuin törmää jyrkkään kallioseinään. Puiston itäpuolen kallioseinät ja länsipuolen junarata suojaavat Alppipuistoa kolmelta sivulta ja estävät siten tehokkaasti melua kulkeutumasta läheisiin asuinrakennuksiin. Alppipuisto mahdollistaa sekä intiimien muutaman sadan ihmisen tapahtumien että noin 5000-6000 ihmistä vetävien keskikokoisten tapahtumien järjestämisen ilman suurempaa häiriötä lähiseudun asukkailla. (Lindman 2009, 7.) Puistossa oleva pieni puinen paviljonki tarjoaa puitteet järjestää sivuohjelmaa ja laajat nurmialueet tarjoavat yleisölle oivalliset piknik-paikat.

Alppipuisto kuvattuna 9. maaliskuuta 2015. Kuva on otettu paikalta, jossa sijaitsee yleensä lava. Oikealla erottuu puinen paviljonki sekä keskellä oleva amfiteatteri. Kuva Antti Kurko.

Alppipuiston tapahtumasarjan historia juontaa juurensa Kulttuurikeskuksen vuonna 2005 ja 2006 Kaivopuistossa järjestämiin Stadin kesä –ilmaiskonsertteihin. Kulttuurikeskus joutui kuitenkin luopumaan tapahtumista lähialueen asukkaiden valittaessa meluhaitoista. Tällöin Kulttuurikeskuksen kulttuurituottaja Sampo Laurikainen sai tehtäväkseen tehdä selvityksen Alppipuiston kehittämisestä taide- ja kulttuuripuistoksi, joka palvelisi pienten ja keskisuurien tapahtumien sekä festivaalien järjestäjiä. (Laurikainen 2014.)

”Alkuperäinen visio Alppipuistosta oli se, että puisto muutettaisiin kesäiseksi kulttuuritaloksi. Tarkoitus oli, että Kulttuurikeskus tarjoaisi samanlaiset puitteet Alppipuistossa järjestää tapahtumia kuin muissakin kaupungin kulttuuritaloissa. Me pystytettäisiin lava, rakennettaisiin sähköt ja vesijärjestelmät sekä tuotaisiin paikalle vessat ja järjestyksenvalvojat sekä järjestettäisiin luvut jolloin vähemmälläkin ammattitaidolla sinne voisi järjestää erilaisia tapahtumia. Tarkoitus oli saada mukaan pieniä paikallisia toimijoita, jotka tuottaisivat sisältöä puistoon ja toisi kulttuuria sinne missä ihmiset ovat.” (Laurikainen 2014.)

Näin syntyi Alppipuiston kesänä tunnettu ilmaisfestivaalien sarja, jota toteuttamassa oli ja on useita toisistaan poikkeavia järjestöjä.

Tapahtumasarjasta tehtiin Helsingin kulttuurikeskuksen niin sanottu hautomo –hanke, joka kannustaa alueen kulttuuri- ja asukasyhdistyksiä yhteistyöhön oman asuinalueen ja Alppipuiston elävöittämiseksi. Hautomo-ajatukseen kuului se, että kulttuurikeskus tukee ja neuvoa ensimmäiset vuodet yhdistyksiä, jonka jälkeen yhdistykset eivät enää tarvitsisi kaupungin tuotannollista tukea kesäkonserttisarjan toteuttamiseen vaan tuottaisivat tapahtumat itse. Ensimmäisen kerran Alppipuiston kesä –tapahtumasarja järjestettiin kesällä 2008. (Lindman 2009, 5-7.)

Alun perin Alppipuiston kesän tuotantomallin mukaan tuotanto oli jaettu kahtia. Tapahtumatuottajat huolehtivat sisällöstä, kun kaupunki hoiti tapahtumille tarvittavan tekniikan, luvat ja muun infran kuten WC:t ja jätehuollon.

Vuonna 2010 toimintatapa muuttui kohti verkostomaista tuotantoa. Kulttuuriasiankeskuksessa koettiin tällöin, että Alppipuiston kesän tapahtumajärjestäjät olivat saaneet

tarpeeksi kokemusta, että voisivat jatkossa hoitaa itsenäisesti myös tapahtuman teknisen tuottamisen. Vastapainoksi kaupunki nosti tapahtumien kohdeavustusta kun tapahtumainfran kustannukset siirtyivät tapahtumajärjestäjille, joille ne kuuluvat vieläkin.

Tapahtumajärjestäjien kannalta ongelmaksi nousi se, että kaupungin ollessa tilaajana monet kustannukset olivat pysyneet matalampina kuin silloin kun yksityinen taho tilaa palveluita. Esimerkkinä tästä Pax –festivaalien vuoden 2009 infran kulut olivat kahden päivän tapahtumassa yhteensä noin 1400 euroa. Vuonna 2014 infraan kului noin 2200 euroa yhden päivän tapahtumassa. Festivaalirakenteiden ja muiden puitteiden kustannukset siis yli kolminkertaistuivat teknisen tuotannon siirtyessä kaupungilta yhdistyksille. (LIITE 2) Kustannuksia ovat lisänneet myös Poliisin vaatimukset järjestyksenvallonnalle, jotka ovat koventuneet vuosi vuodelta. Poliisi on vaatinut viime vuosina yhä enemmän järjestyksenvallvoja ja samalla tiukentanut kriteereitään niin, että tapahtumiin hyväksytään yhä vähemmän kortittomia järjestyksenvallvoja. Tapahtumajärjestäjien kannalta tilanne onkin ollut hankala koska kasvava tapahtumamäärä johtaa jo eri tapahtumien väliseen kilpailuun edullisista kortillisista järjestyksenvallvoista.

Kaupunki osallistui alussa myös enemmän tapahtumien markkinointiin. Esimerkiksi vuonna 2009 kaupunki laati yhteisen lehdistötiedotteen ja teetti mainoksia Metro-lehteen sekä neuvotteli lehden kanssa yhteistyösopimuksen. Lisäksi yhdistykset vastasivat tiedottamisesta omalta osaltaan. Yhdistysten oma markkinointi tavoitti hyvin yleisön ja median edustajat. Vuonna 2010 tehdyn kävijätutkimuksen mukaan Alppipuiston kävijöistä noin 60% oli saanut tietoa tapahtumista joko sosiaalisen median, lehtien tai radion kautta. (Lindman 2011, 8-9.)

2.1 Tapahtumajärjestäjät

Alppipuiston kesän tapahtumia järjestää tällä hetkellä kahdeksan eri toimijaa, joista seitsemän toimii yhdistyspohjalta ja yksi on osakeyhtiö. Toimijat muodostavat keskenään yhteistyöverkoston, joka ei ole rekisteröity tai virallistettu. Helsingin kaupungin Kulttuurikeskus kuitenkin tunnustaa verkoston roolin ja arvostaa sen mielipiteitä kaupungin kulttuuritarjonnan kehittämiseksi. Tästä on näyttönä se, että kaupunki jakaa tapahtumille samansuuruiset kohdeavustukset sekä järjestää yhteiset kuulemisia koko verkostolle kerrallaan. Helsingin kulttuurijohtaja Stuba Nikula on myös tavannut vuo-

den 2014 aikana koko verkoston ja keskustellut tapahtumakokonaisuuden kehittämistä yhdessä kaikkien toimijoiden kanssa.

Tapahtumajärjestäjät muodostavat yhdessä hyvin värikkään kokonaisuuden. Toimijoiden taustat ovat hyvin erilaiset ja tahoja yhdistääkin tuottajahaastattelujen perusteella lähinnä Alppipuiston kesän tapahtumasarjan toteuttaminen. Tapahtumajärjestäjistä osa keskittyy selkeästi pääosin musiikkiin (Fullsteam Records, Funky Amigos ja Perinnearkku), kun taas muilla toimijoilla musiikkitapahtumien järjestäminen on vain yksi muoto jostain muusta laajemmasta toiminnasta.

Yhteistyön merkitys Alppipuiston kesän järjestämisessä on erittäin merkittävä ja toimijoiden välinen yhteistyö hyvin tiivistä. Toimijat kokoontuvat säännöllisesti Alppipuiston kesän tiimoilta, tuottavat valtaosan tapahtumien luvista yhdessä ja jakavat tapahtumainfran kustannukset keskenään. Samana viikonloppuna järjestettävät tapahtumat ovat myös hakeneet keskinäistä synergiaa toisiltaan, jolloin yhteistyö on tiivistynyt entisestään. Kalliola Rockin tuottaja Robert Willadsen kuvasi yhteistyötä Rauhanpuolustajien Pax-festivaalin kanssa:

”Me tehtiin ainakin tänä vuonna tiiviisti yhteistyötä samana viikonloppuna olevan tapahtuman kanssa. Ja pidettiin jopa kokouksia. Mietittiin sitä synergiaa sitten järkkäreiden ja jopa joidenkin esiintyjien kanssa. Puolitettiin kuluja siinä vaiheessa.” (Gerkman & Willadsen 2014.)

Yhteistyön merkitys korostuu sitä enemmän mitä pienempi toimija on kyseessä. Verkostomaisella tuotannolla pystytään vähentämään henkilöstöresurssien tarvetta sekä pienentämään rahallisia kustannuksia.

”Meillä ei olisi mitään mahdollisuutta järjestää tapahtumaa ilman tuotantoverkostoa, koska Perinnearkulla ei olisi varaa ensinnäkään tuottaa infraa itse. Eikä sillä olisi varaa maksaa tuottajalle palkkaa siitä mitä koko infran tuottaminen maksaisi ja mitä se veisi aikaa. Kyllä se on ehdottomasti se minkä takia pystytään olemaan mukana.” (Solja 2014.)

Tuottajahaastatteluiden perusteella Alppipuiston tapahtumajärjestäjiä yhdistää lähes ainoastaan Alppipuiston festivaalien järjestäminen. Festivaalisarja tuokin selvästi yhteen sellaiset toimijat, jotka eivät välttämättä muuten kohtaisi toisiaan. Vaikka tapahtumajärjestäjät kertoivat kokevansa yhteistyön mielekkäänä, on Alppipuiston kesän ulkopuolinen yhteistyö ollut erittäin vähästä jos ei olematonta. Useassa tuottajahaas-

tattelussa kuitenkin nostettiin esille toive siitä, että tulevaisuudessa muunkinlaiselle yhteistyölle voisi olla mahdollisuuksia ja tahtoa.

Alppipuiston kesän festivaalijärjestäjät olivat vuonna 2014 seuraavat:

Suomen Rauhanpuolustajat ry.	Pax
Funky Amigos ry.	Elephantasy
Visuaalisen taiteen ja elävän musiikin yhdistys Vadelma ry.	Vadelma Fest
Perinnearkku ry.	Puistokarkelot
Original Pranksters ry.	Alppimuisto
Kalliolan Nuoret ry.	Kalliola Rock
Enface Futurs ry.	Musiikki ilman rajoja
Fullsteam Records oy.	Pitkä kuuma kesä

Aikaisempina vuosina mukana ovat olleet myös seuraavat järjestäjät:

ELVIS ry.	Alppifolk	2009
Kapsäkki osuuskunta		2009
Helsingin yliopiston tekno-kulttuurin ystävät ry.	RytmiKaravaani	2009-2010
Oranssi ry.	Oranssi-fest	2008-2012
Elävän musiikin yhdistys, ELMU ry.	ELMUN kansanjuhla	2008-2013
Suomen Jazzliitto ry.	Alppipuisto Jazz	2008-2011

Seuraavaksi esittelen vuoden 2014 tapahtumajärjestäjät:

Suomen Rauhanpuolustajat ry. on vuonna 1945 perustettu rauhanjärjestö, jonka toimintaan kuuluu vaikuttamistyö rauhan edistämiseksi ja konfliktien tekemisestä tunnettavaksi. Kansalaistoiminnan kuten vaikuttamistyön, tilaisuuksien ja mielenosoitusten järjestämisen lisäksi yhdistys harjoittaa myös kirjakustannustoimintaa sekä julkai-

see kuudesti vuodessa Rauhan puolesta -lehteä. (Suomen Rauhanpuolustajat ry. 2014.) Alppipuistossa järjestettävä Pax oli alun perin kaksipäiväinen tapahtuma, mutta tapahtumaviikonloppujen rajaaminen neljään on lyhentänyt tapahtuman yksipäiväiseksi. Pax profiloituu tapahtumista kaikista eniten yhteiskunnallisten kysymysten ympärille. Tapahtumassa on perinteisesti nostettu esiin taide- ja työpajatoimintaa sekä lastenohjelmaa musiikkiesitysten ohella.

Funky Amigos ry. on vuonna 1999 perustettu voittoa tavoittelematon ja poliittisesti sitoutumaton ruohonjuuritason kulttuurijärjestö. Yhdistys toteuttaa vuosittain useita musiikki- ja kulttuuritapahtumia kuten Funky Elephant –festivaalin, kotimaisen rytmimusiikin palkintogaalan Funky Awardsin sekä Alppipuistossa järjestettävän Elephantasy –festivaalin. Funky Amigosin päämääränä on ”edistää ja ylläpitää mustan rytmimusiikin sekä alan artistien tunnettuutta sekä tukea kulttuurien moninaisuutta ja suvaitsevaisuutta Suomessa”. (Funky Amigos 2014.) Elephantasy –festivaalia on järjestetty Alppipuistossa vuodesta 2008 alkaen tapahtuman siirtyessä sinne Kuudennen linjan sisäpihalta. Elephantasy poikkeaa muista Funky Amigosin tapahtumista siinä mielessä, että se on suunnattu ohjelman ja puitteiden kannalta koko perheen tapahtumaksi. Viime vuosina Elephantasyyn on myös pyritty saamaan mukaan yhä enemmän sirkus- ja tanssiohjelmaa. (Mannerheimo 2014.)

Visuaalisen taiteen ja elävän musiikin yhdistys Vadelma ry. on voittoa tavoittelematon yleishyödyllinen yhdistys, joka on perustettu vuonna 2004. Yhdistyksen tarkoituksena on

”[Vadelman tarkoituksena on] ...palvella jäsenistöään tarjoamalla tiloja, kanavia ja tilaisuuksia visuaalisen ja audiovisuaalisen taiteen, teatterin ja performansin sekä musiikin ja äänitaiteen tekemiseen, esittämiseen ja julkaisemiseen”. (Vadelma 2014.)

Vadelma on ollut mukana Alppipuiston kesässä vuodesta 2008 ja tullut alunperin mukaan Oranssi ry:n kautta, joka pyysi Vadelmaa järjestämään taideohjelmaa Alppipuistossa järjestetyille Oranssi Festeille. Ensimmäisen kerran Vadelma Fest järjestettiin vuonna 2010. (Kuisma & Teittinen 2014.) Sittemmin yhdistys on ottanut vastuukseen tapahtumasarjan mediatiedottamisen ylläpitämällä Alppipuiston kesän verkkosivuja (alppipuistonkesa.info) sekä tarjonnut tapahtumajärjestäjille puitteet oman Alppipuiston

kesä -radio-ohjelman tekemiselle yhdistyksen pyörittämässä Korppiradio – nettiradiossa.

Perinnearkku ry. on vuonna 2006 perustettu kotimaisen kansanmusiikin ja kansan-tanssin ammattilaisten ja aktiiviharrastajien yhdistys, jonka perustoimintaan kuuluu kuukausittaisten kansanmusiikkiklubien ja –jamien järjestäminen. (Perinnearkku ry. 2014.) Yhdistys tekee myös yhteistyötä Kaustinen Folk Music Festival kanssa tuottamalla tapahtumaan sisältöä. Perinnearkku on järjestänyt vuodesta 2009 Alppipuistossa Puistokarkelot –kansanmusiikkitapahtumaa. Puistokarkeloiden tuottajan Mari Soljan mukaan tapahtuma on suurin ja merkittävin Pääkaupunkiseudulla järjestettävä kansanmusiikin ja –tanssin tapahtuma. (Solja 2014.) Samalla se on pienin Alppipuiston kesän tapahtumista ja selkeimmin yhdessä Alppimuiston kanssa tiettyyn musiikkityyliin profiloituva tapahtuma.

Original Prankster ry. on tuore, vuonna 2014 perustettu yhdistys, joka järjestää Alppipuistossa psykedeeliseen tranceen keskittyvää Alppimuisto –tapahtumaa. Alppimuistoa on järjestetty vuodesta 2011 Alppipuistossa ja kolmena ensimmäisenä vuotena järjestäjänä oli Bodshiva Productions Tmi. Vaikka järjestäjätaho on paperilla vaihtunut niin toimijat ovat pysyneet samoina Alppimuiston kohdalla. Yhdistys tekee myös muutamia muita vastaavan musiikkityylin klubeja vuoden aikana. (Gerkman & Willadsen 2014.)

Kalliolan nuoret ry. on pääkaupunkiseudulla toimiva varhaisnuoriso- ja nuorisoyhdistys, jonka toimintaan kuuluu nuorisotyötä sekä kumppanuusnuorisotalo Kivikossa, Tyttöjen Talo, Poikien Talo sekä E-talo. Osaksi Alppipuiston kesän tapahtumasarjaa yhdistys on päätnyt pienestä, toipuville ja kuntoutuville järjestetyn musiikkitoiminnan kautta. Nuorille järjestetty musiikki- ja treenikämppätoiminta, johtivat siihen, että nuoret halusivat myös esiintymään. Ensimmäinen tapahtuma järjestettiin Kalliolan settlementitalolla sisätiloissa, josta vuonna 2008 tapahtuma siirtyi Alppipuistoon. Kalliola Rockissa nuorisotyön näkökulma on vahvasti esillä ja tapahtuman yksi kantavista ajatuksista on antaa nuorille mahdollisuus hankkia ensimmäisiä esiintymiskokemuksiaan. (Gerkman & Willadsen 2014.)

Fullsteam Records Oy. vuonna 2002 perustettu ja nyttemmin yksi Suomen johtavista musiikkialan yrityksistä. Yrityksen toimintaan kuuluu ohjelmatoimisto, levy-yhtiö, ma-

nagement-osasto sekä pienissä määrin kustannus- ja merchandisetoimintaa. Pitkä kuuma kesä –tapahtumaa on alunperin järjestetty Teurastamolla jossa tapahtuma kasvoi sen verran, että se siirrettiin Alppipuistoon vuonna 2012. (Kuisma & Teittinen 2014.)

Enfance Futurs ry. on yhdistys, jonka perustoimintaan kuuluu kehitysvammaisten ihmisten asioiden edistäminen Senegalissa. Yhdistys järjestää myös kulttuuritapahtumia Suomessa ja pyrkii tuomaan esiin maahanmuuttajien kulttuuria, edistämään sopeutumista ja rikkomaan heihin kohdistuvia stereotypioita. Yhdistys tekee joitakin kulttuuritapahtumia yhteistyössä muun muassa Ranskalaisen- ja Italialaisen ruokatorin sekä KoKo Jazz Clubin kanssa. Yhdistys järjesti ensimmäistä kertaa oman Musiikki ilman rajoja -tapahtumansa Alppipuistossa vuonna 2014. (Mbayeanad 2014.)

2.2 Alppipuiston kesän merkitys

Haastatteluissani korostui Alppipuiston merkitys Helsingin kaupunkikulttuurissa. Helsingin Kulttuurikeskuksen kulttuuripoliittinen tuottaja Sampo Laurikainen luonnehti Alppipuiston tapahtumasarjaa merkittäväksi Helsingin kaupunkikulttuurin kannalta. Laurikaisen mukaan Alppipuiston asema on vahva ja tapahtumista on itsessään tullut vuosien aikana jo eräänlainen käsite. (Laurikainen 2014.) Helsingin kulttuurikeskuksen kulttuurisuunnittelija Anna von Bagh puolestaan toi esiin haastattellessani häntä Alppipuiston kesän rikastuttavan ja tärkeän merkityksen Helsingin kaupungille. (von Bagh 2015.)

Alppipuiston kesän merkitys korostui myös, kun tarkkailtiin pelkästään festivaalisarjalle myönnettävää taloudellista tukea suhteessa muihin kaupungin myöntämiin kohdeavustuksiin: kaupunki jakoi vuonna 2014 kohdeavustuksina kokonaisuudessaan 811 900 euroa, josta Alppipuiston tapahtumat saivat yhteensä 104 000 euroa, eli yhteensä 12,8 prosenttia. (von Bagh 2015.)

Alppipuiston kesän merkitystä voidaan tarkastella myös sen vaikutusten kautta. Kulttuurikeskuksen tuottajan Jaana Lindmanin mukaan Alppipuiston tapahtumilla on ollut merkittävä osa yhdessä muiden puistokonserttien, kuten Kaisaniemessä järjestettävien Tuska-festivaalien ja Kaivopuiston Elmun kansanjuhlien, kanssa ”rikkoo jäätä” ta-

pahtumanjärjestämiseen liittyvän byrokratian osalta. Maa-alueiden taksat ja hinnoittelu ovat uudistuneet ja lupakuvioista on tullut selkeämpiä. (Lindman 2014.) Kehityksen suunta on selvästi edennyt kohti edellä mainittua ”yhden luukun” -mallia.

Jos halutaan tarkastella Alppipuiston kesän taloudellista merkitystä, voidaan sitä arvioida suorilla, epäsuorilla ja johdetuilla vaikutuksilla. (Kainulainen 2004. 33.) Alppipuiston kesän suoria taloudellisia vaikutuksia on listattu Helsingin kulttuurikeskuksen vuonna 2011 teettämässä raportissa, jossa laskettiin tapahtumasarjan työllistävä vaikutus vuodelta 2009:

”Kulttuurikeskukselta vastaavana tuottajana toimi Jaana Lindman. Helsinki tuotannoilta (Ilkka Tuominen) ostettiin tuotantopalveluita; mm. Telttarakenteet, sähköt, vesipistejärjestelyt yms. Kaiken kaikkiaan rakentajia puistossa oli 4/päivä, yhteensä 40 henkilötyöpäivää.

Yhdistysten puolelta puistossa työskenteli 14 henkilöä tuotantotehtävissä ja vapaaehtoisia eri tehtävissä oli n. 40. Yhdistykset hoitivat itse vapaaehtoisten rekrytoinnin.

Ravintolamyymälät työllistivät 12 henkilöä. Järjestysmiehiä tapahtumissa oli yhteensä 80, yleensä 8 järjestysmiestä / tapahtuma.

Esityksiä päälavalla oli 58 ja kakkoslavalla 32, yhteensä 90. Muita esityksiä (teatteria, sirkusta, performancea) puistossa oli 20.”
(Lindman 2011, 9.)

Tapahtumien työllistävä vaikutus on hieman pienentynyt vuodesta 2009, sillä tapahtumamäärä on laskenut yhdellä ja tapahtumaviikonloppujen määrä on nykyisin neljä, kun se oli vielä vuonna 2009 kuusi. (Lindman 2011, 11-18.) Kahden viikonlopun karsiutuminen pois on tietenkin pienentänyt myös koko kesän esiintyjien ja työntekijöiden määrää. Toisaalta järjestyksenvalvojen määrä on kuitenkin noussut vuodesta 2009 ja keskiarvo järjestyksenvalvojille vuonna 2014 oli jo 12. Järjestyksenvalvojen määrä onkin noussut viidessä vuodessa keskimäärin neljällä järjestyksenvalvojalla tapahtumaa kohden.

Kulttuuritapahtumien epäsuorat vaikutukset puolestaan muodostuvat kävijöiden kuluksista, joka kohdistuu lähialueen yrityksiin. Epäsuoria vaikutuksia mittaavissa tutkimuksissa on huomattu, että taloudellinen vaikutus voi olla hyvinkin merkittävä, ja sillä on vaikutusta erityisesti alueen kauppojen ja ravintoloiden kävijämääriin. Myös kulttuuritapahtumien imagollisella vaikutuksella on välillinen yhteys alueen taloudelliseen ke-

hittymiseen. Johdettuja vaikutuksia ovat puolestaan ne vaikutukset jotka tapahtumat luovat houkuttelemalla alueelle yritystoimintaa, joka ei varsinaisesti ole sidoksissa tapahtuman suoriin tai epäsuoriin taloudellisiin vaikutuksiin. (Kainulainen 2004. 35.)

Tapahtumakävijöistä on tehty vuosien aikana yksi kävijäkysely, jossa on selvitetty Alppipuiston tapahtumasarjan kävijöiden omia mielipiteitä tapahtumista. Kulttuurikeskuksen vuonna 2009 tekemän kyselyn mukaan vastaajista yli puolet olivat sitä mieltä, että Alppipuiston kesäkonsertit ovat tapahtumana hyvä ja vastaajista 87/127 oli sitä mieltä, että Alppipuisto soveltuu hyvin tapahtumakäyttöön. Vastanneista vain yksi toivoi ettei Alppipuistoon järjestettäisi tulevana vuosina vastaavanlaisia tapahtumia. (Lindman 2011.) Kulttuurikeskuksen raportista ei valitettavasti käy ilmi tarkempia jakaumia kävijäytyvyyden osalta. Raporttiin poimitut kirjalliset palautteet puolestaan antavat kuvan erittäin positiivisesta suhtautumisesta tapahtumasarjaan. Kiinnostavaa olisikin tietää ovatko kävijöiden asenteet muuttuneet suuntaan tai toiseen näiden vuosien aikana, kun Alppipuisto on entisestään vakiinnuttanut asemaansa osana Helsingin tapahtumakesää.

Haastattelin tapahtumien tuottajia heidän suhtautumisestaan Alppipuiston kesän tapahtumasarjaan. Pyrin keräämään tietoa siitä miten eri tapahtumien tuottajat kokevat tapahtumasarjan ja mikä tapahtuman merkitys on heidän yhteisöille. Minua kiinnosti onko järjestäjillä samanlainen mielikuva siitä mikä Alppipuiston kesä tapahtumasarjan luonne on ja onko eri tapahtumilla jotain yhdistävää tekijää.

Kaikki mukana olevat tahot kertoivat Alppipuiston festivaalin olevan heidän organisaatiolleen merkittävä tapahtuma. Fullsteamia lukuun ottamatta Alppipuiston festivaali on myös isoin tapahtuma minkä kukin yhdistys järjestää vuoden aikana.

Kysyttäessä tapahtumatuottajilta syitä sille minkä vuoksi heidän yhdistyksensä tai yhtiönsä on mukana järjestämässä tapahtumia Alppipuistossa, poikkesivat vastaukset toisistaan jonkin verran. Yhteisenä motiivina mainittiin halu järjestää tapahtumia joissa yleisö viihtyy. Se minkä takia eri organisaatiot kokivat tapahtuman merkittäväksi itselleen poikkesi toisistaan kuitenkin paljon. Toisaalta tähän vaikuttaa tapahtumien erilainen luonne, jota avaan seuraavaksi.

Kalliolan nuorille, Enfance Futursille ja Suomen Rauhanpuolustajille tapahtuman merkitys on jossain määrissä yhteiskunnallisempi. Kalliola Rockin tuottajan Robert Willadsenin mukaan Kalliola Rockissa korostuu ennen kaikkea nuorisotyön näkökulma. (Gerkman & Willadsen 2014.) Enfance Futursin Musiikki ilman rajoja –festivaali puolestaan pyrkii edistämään suomalaisten ja maahanmuuttajien välistä vuorovaikutusta ja rikkomaan stereotypioita puolin ja toisin. (Mbayeand 2014.) Suomen Rauhanpuolustajille Pax -festivaalin merkitys taas korostuu sen aktiivisesta pyrkimyksestä nostaa esiin yhteiskunnallisia teemoja, kuten rauhankysymystä sekä ympäristö- ja tasa-arvoteemoja. Festivaalissa on haluttu myös edistää tietoisuutta naapurimaiden kulttuureista ja tämän vuoksi Paxeilla on vuosittain ollut ohjelmassa sekä virolaista että venäläistä musiikkia.

Fullsteamin Joona Teittisen mukaan Pitkän kuumen kesän merkitys Fullsteamille itselleen löytyy sen omaleimaisuudesta:

”Tehdään tuollainen ilmaistapahtuma, johon porukka voi tulla matalalla kynnyksellä viettämään sitä lauantai-sunnuntai-brunssiansa Alppipuistoon ja nautiskella kesästä. Viime vuonnahan me tehtiin noin tuhat keikkaa, niin kyllä se on täysin erilainen ja mukava poikkeama siellä kaiken muun joukossa.” (Kuisma & Teittinen 2014.)

Perinnearkun Mari Solja luonnehtii Puistokarkeloita pääkaupunkiseudun kansanmusiikki -skenen ”The Tapahtumaksi. (Solja 2014.) Alppipuiston tuottaja Peter Gerkman puolestaan mainitsi Alppipuiston olevan ainutlaatuinen ympäristö järjestää psykedeeliseen tranceen keskittyvää suurta tapahtumaa:

”Musta tää on ainutlaatuinen tilaisuus päästä esittämään psykedeelistä trancea tuollaisessa ympäristössä missä sitä ei yleensä pysty esittämään sen luonteen takia, koska sitä kuunnellaan usein öisin ja näin ollen urbaani ympäristö on täysin poissuljettu vaihtoehto. Ja sillehän on ollut ihan älytön tilaus ainakin jos ottaa huomioon nuo meidän yleisömäärät.” (Gerkman & Willadsen 2014.)

Pyydettyäessä tapahtumatuottajia kuvaamaan muutamalla sanalla Alppipuiston kesän tapahtumasarjaa esiin nousi paljon samoja teemoja:

- Kulttuuririkas koko perheen picnic
- Ei massoja kosiskeleva, picnic-tapahtuma
- Leppoisa meininki, laaja ikähaitari

- Picnic-viltti
- Yhteisöllinen
- Rento, leppoisa, inhimillisen kokoinen, aito, kotoisa
- Monikulttuurinen, positiivinen

(Gerkman & Willadsen 2014, Solja 2014, Kuisma & Teittinen 2014, Mannerheim 2014, Mbayeand 2014.)

Pyydettyäessä tuottajia miettimään onko Alppipuiston tapahtumissa jotain uniikkia, joka erottaa ne muista Helsingissä järjestettävistä kulttuuritapahtumista, esiin nousi seuraavat piirteet:

- Lähellä ihmistä, monikulttuurinen, laajasti eri musiikkilajeja
- Omaleimaisia, intiimejä, vähän kuin kaupunginosatapahtumia, kokoavat ympäri kaupunkia porukkaa
- Ilmaisuus ja laadukkuus, puistopicnicin, festarin ja rock-konsertin välimuoto
- Ilmainen, uniikki
- Sopivan kokoinen
- Omaleimainen, ei-ylhäältäpäin toteutettu, toimijalähtöinen, erilainen
- Uniikki sijainti, ilmainen, koko perheen tapahtuma

(Gerkman & Willadsen 2014, Solja 2014, Kuisma & Teittinen 2014, Mannerheim 2014, Mbayeand 2014.)

Kun yhdistää tuottajien mielikuvat Alppipuiston tapahtumista ja siitä mikä erottaa tapahtumasarjan muista kaupungissa olevista vastaavista tapahtumista, voidaan nostaa esiin tiettyjä teemoja. Tuottajien näkemyksen mukaan Alppipuiston tapahtumat profiloituvat laajasti eri ikäryhmiä houkutteleviksi leppoisiksi ja sopivan kokoisiksi picnic-tapahtumiksi, joiden etuna ovat ilmaisuus, sijainti ja ”jokin omaleimainen tai uniikki piirre”. (Gerkman & Willadsen 2014, Solja 2014, Kuisma & Teittinen 2014, Mannerheim 2014, Mbayeand 2014.) Useampi tuottaja nosti esiin myös sen, että mielikuvaan ainutlaatuisesta tapahtumasta vaikuttaa vahvasti se, että tapahtumat tuotetaan kahdeksan eri toimijan yhteistyönä. Verkostomainen tuotantotapa olikin tuottajien mielestä se asia, joka erottaa tapahtumasarjan selvästi muista Helsingissä järjestettävistä vastaavanlaisista musiikki- ja kulttuuritapahtumista.

Tuottajat Ousseynou Mbayeand, Mari Solja ja Robert Willadsen nostivat esiin haastatteluissa, että Alppipuiston tapahtumat toimivat myös hyvänä ponnahduslautana uusille bändeille ja artisteille saada mainetta ja toisaalta hankkia esiintymiskokemusta. (Mbayeand 2014, Solja 2014, Gerkman & Willadsen 2014.) Uusien esiintyjien promoo-

tiota tukee tapahtumien ilmaisuus sekä picnic-luonne, jolloin puistoon tullaan viihtymään pidemmäksi aikaa. Tuntemattomien artistien kiinnittäminen maksulliseen tapahtumaan on aina myös rahallinen riski, koska artistien tunnettavuus toimii olennaisena osana tapahtumien markkinointia. Kynnys osallistua ilmaistapahtumaan on aina myös pienempi taloudellisten syiden takia.

Tutkittaessa ilmaistapahtumien yleisöä on huomattu, että se on hyvin liikkuvaa ja tapahtumiin osallistutaan spontaanisti ilman pidempää suunnittelua. Säällä on paljon suurempi vaikutus ilmaistapahtumien osallistujamääriin kuin maksullisissa festivaaleilla. Ilmaistapahtumat saattavat myös hyötyä muista kaupungin ilmaisista ja maksullisista festivaaleista. Maksullisille festivaaleille lipun ostaneet ihmiset tuskin jättävät menemättä tapahtumiin joihin he ovat ostaneet liput, mutta heidän kynnys osallistua päivän aikana myös ilmaistapahtumiin on mahdollisesti myös matala. Tämän johtopäätöksen voi vetää esimerkiksi Taloustutkimuksen vuonna 2006 15-79-vuotiaille pääkaupunkiseudulla asuville ihmisille tekemästä kyselystä, jossa ihmiset kertoivat lähtevänsä festivaaleille ilmeisen spontaanisti eivätkä he suunnittele käyntejä kovinkaan paljoa etukäteen. 15-vuotta täyttäneistä vastanneista 37 prosenttia oli osallistunut viimeisen vuoden aikana festivaaleille, mutta vain murto-osa heistä ilmoitti menevänsä jollekin festivaalille seuraavan 12 kuukauden aikana. Kyselyyn vastanneet arvostivat tapahtumien ilmaisuutta: noin 85 prosentille festivaalikävijöistä lippujen hinnalla oli merkitystä heidän osallistumiseen ja yli puolelle vastanneista lippujen hinnalla oli hyvin paljon tai paljon merkitystä. (Silvanto 2007, 152-164.)

3 VERKOSTOMAINEN TUOTANTO JA HAASTEET

Alppipuiston kesä –verkoston tuotanto toteutetaan verkostomaisena tuotantona. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että eri tapahtumat tekevät tiivistä yhteistyötä keskenään tapahtumainfran kustannusten ja kilpailutusten kanssa. Verkostomaisella tuotannolla saavutetun synergian avulla kaikkien tapahtumien kustannukset ja työn määrä on onnistuttu pitämään mahdollisimman alhaisina. Järjestäjät ovat myös jakaneet osan tarvittavien lupien laatimisesta keskenään. Vastuualueet olivat vuonna 2014 seuraavat:

Tapahtumajärjestäjä	Tapahtuman nimi	Vastuualue
Suomen Rauhanpuolustajat ry.	Pax	WC- ja jätehuolto. Jätehuoltosuunnitelma.
Kalliolan Nuoret ry.	Kalliola Rock	Järjestyksenvalvojat. Vartiointi.
Fullsteam Records oy.	Pitkä kuuma kesä	Sähkökeskus ja yhteistiedotus
Funky Amigos ry.	Elephantasy	Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma, suurtaapahtumailmoitus ja maankäyttölupa.
Original Pranksters ry. (ent. Bodhishiva Production tmi.)	Alppimuisto	PA, valot, lava ja yhteistyöbudjetin laatiminen.
Visuaalisen taiteen ja elävän musiikin yhdistys Vadelma ry.	Vadelma Fest	Stara (sähkö keskukset ja -kaapelit, kontit, sammuttimet), verkkosivujen ylläpito.
Perinnearkku ry.	Puistokarkelot	Melulupa ja tiedote taloyhtiöille.
Enfance Futurs ry.	Musiikki ilman rajoja	

Verkostomaisessa tuotantotavassa on omaleimaista se, että eri tapahtumien tuottajat ovat myös vastuussa muidenkin tapahtumien tuotannosta. Tämä tarkoittaa sitä, että tuottajien tulee pitää aktiivisesti yhteyttä keskenään. Yhteydenpitoon toimijat ovat perustaneet oman sähköpostilistan, jonka ylläpito on tällä hetkellä Vadelma ry:n vastuulla. Verkosto kokoustaa myös noin kerran kuukaudessa loka-tammikuuta lukuun ottamatta, joka on Alppipuiston tapahtumien kohdalla hiljaisempaa aikaa.

Tuotanto toteutetaan tällä hetkellä epävirallisesti ilman mitään katto-organisaatiota ja toimijat ovat siinä keskenään tasa-arvoisessa asemassa. Vaikka verkostomainen tuotanto on hyvin kustannustehokas tapa toteuttaa suuriakin tapahtumakokonaisuuksia, on Alppipuiston kohdalla noussut esiin tiettyjä asioita jotka tapahtumatuottajat kokivat ongelmallisiksi.

3.1. Kommunikaatio

Kaikki tuottajat korostivat haastatteluissa, että vaikka toiminta Alppipuiston verkostossa on muuten mielekästä ja toimivaa, aiheuttaa kommunikaatio usein erittäin paljon ongelmia. Haastatteluiden perusteella ongelmat kommunikaatiossa ilmenevät kolmella eri tavalla:

Ongelma 1: Liikaa viestintää.

Kaikki Alppipuiston tuottajat nostivat esiin yhtenä keskeisimpänä ongelmana liian viestinnän. Tuottajien sähköpostit täyttyvät kevään ja kesän aikana Alppipuiston tapahtumatuotantoon liittyvistä asioista. Suurin osa tuottajista tekee Alppipuiston ohella muitakin töitä, joihin liittyy oma sähköpostiliikenne, ja kun siihen lisää päälle tuotantoon liittyvät viestit, alkavat monen sähköpostit kuormittua.

Ongelman aiheuttaa moni asia. Ensinnäkin asioiden sopiminen ja varmistamien kokousten ulkopuolella sähköpostin avulla tarkoittaa useiden sähköpostien välittämistä. Toiseksi kun tekninen tuotanto on jaettu kaikkien järjestäjätahojen välille, ei sitä käsitellä enää yhtenä kokonaisuutena. Tämä aiheuttaa epäselviä tilanteita siitä kuka on vastuussa mistäkin.

”Joiltakin toimijoilta tuli monta kertaa päivässä sähköpostia asiasta mitkä eivät kiinnostaneet lainkaan – tyyliin: tuodaanko kaupasta sinistä vai punaista maitoa. Asioita, jotka ei ole minun tekemiseni kannalta olennaisia mutta kun muutenkin tulee hirveästi sähköpostia niin se herättää tavallaan sen kysymyksen, että mikähän tämä homma on, tarvitseeko tässä olla jostain huolissaan ja vaikuttaako tämä meidän tapahtumaan jollain tavalla?”

- Joona Teittinen, Fullsteam Records
(Kuisma & Teittinen 2014.)

Liika viestintä aiheuttaa turhautumista mutta myös muita konkreettisempiakin haittoja. Sähköpostimäärän paisuessa suureksi tuottajilla ei ole enää aikaa paneutua täysin kaikkiin saamiinsa sähköposteihin vaan osa jää lukematta jolloin olennainen tieto ei enää välity. Tieto myös pirstaloituu lukuisiin eri sähköpostikeskusteluihin joista ne on työlästä kaivaa esille. Ongelmat viestinnässä johtavat myös helposti asioiden viivästyymiseen.

Ongelma 2: Tietojen pirstaloituminen

Tietojen pirstaloituminen on aiheuttanut tuottajille haasteita, koska tarvittava informaatio ei ole ollut aina nopeasti tai helposti saatavilla. Ongelmaan on haettu ratkaisua ottamalla käyttöön uusia sähköisiä apuvälineitä kuten Google Drive –verkkopalvelu, johon kukin on voinut lisätä omia tietojaan sekä lupien ja sopimusten kopioita. Ongelmana on ollut se, että ilmeisesti kaikki eivät ole osanneet, muistaneet tai halunneet käyttää palvelua.

”Joo varmaan se viestintä on aina välillä haasteellista, mutta me ollaan tietysti aina mietitty, että mikä on se paras kanava. Onko se sähköposti josta kaikki näkee ne viestit, mutta sekin on haasteellinen kun pitää etsiä sitä tietoa sieltä, kun se pirstaloituu. Onhan meillä se Drive tietysti, jonka tarkoitus olisi että kaikki laittaisivat tärkeimmät asiat sinne, mutta sitäkin pitäisi jotenkin jäsennellymmmin ajatella mistä löytyy mitäkin. Mutta siihen se menee, että kun ottaa sen puhelimen käteen ja soittaa jollekin niin aina joku tietää. Sen tiedonsaamisen eteen joutuu tekemään vähän töitä.”

- Robert Willadsen, Kalliolan nuoret
(Gerkman & Willadsen 2014.)

Toinen sähköinen työkalu, joka on otettu hiljattain käyttöön on ollut tuottajien oman keskustelufoorumi. Keskustelufoorumin etuina voidaan pitää sitä, että se dokumentoi ja jäsentää paremmin keskusteluja kuin sähköposti. Sähköpostin ongelmana on myös se, että toimijan vaihtuessa tietoa jää valtava määrä hänen omaan henkilökohtaiseen sähköpostiinsa. Keskustelufoorumi taas tallentaa tiedon jolloin uudetkin tuottajat näkevät edellisten vuosien keskustelut kokonaisuutena. Foorumin haasteena onkin se miten hyvin eri tuottajat omaksuvat sen keskustelualustakseen. Tällä hetkellä keskustelu keskittyy jo kokouksiin, sähköpostiin sekä sosiaaliseen mediaan ja keskustelufoorumin tulisi ottaa oma asemansa yhtä luontevana paikkana keskustelulle. Mikäli vain osa keskustelusta siirtyy foorumille, saattaa siitä olla jopa enemmän haittaa mikäli tieto pirstaloituu tällöin yhä useammalle alustalle.

Perinteiselle keskustelufoorumille käyttäjäystävällisempänä vaihtoehtona on myös pohdittu uusia kommunikaatiovälineitä kuten esimerkiksi Slackiä, jonka pystyy integroimaan esimerkiksi Google Driven kanssa. Slackin etuna on se, että sen kautta samaa projektia tekevän ryhmän voi jakaa aina pienempiin sisäisiin ryhmiin, jotka käyvät keskustelua Slackin omilla alisivuillaan. Slackista saatavan mobiiliapplikaation avulla sen käyttö muuttuu sujuvammaksi eivätkä viestit jää yhtä helposti huomaamatta, kun ne erotetaan muusta sosiaalisesta mediasta ja sähköpostista omalle alustalleen, joka vielä ilmoittaa uusista viesteistä.

Ongelma 3: Koordinaation puute

”Mä itse näkisin sen [teknisen tuottamisen] järkeväksi niin, että se olisi yhden tuottajan hanskassa. Tai edes se koordinointi jos nyt halutaan, että jokainen yhdistys tekee sen oman osa-alueen ja olisi se yksi joka koordinoisi sitä kaikkea. Kyllähän me esimerkiksi viime kesästä tehtiin se budjetti mutta silti oli sellainen olo, että onko sitä tehty, mistä löytyy ja kuka sen tekee ja onko joku tehnyt sen. Ja onko sitä päivitetty. Vähän semmoista.”

- Sami Mannerheimo, Funky Amigos
(Mannerheimo 2014.)

Oman osansa toiminnan haasteellisuuteen tekee niin sanotun hiljaisen tiedon katoaminen silloin, kun jokin verkostoon kuuluvista organisaatioista tai pitkään mukana olleista tuottajista jättää tapahtumasarjan. Laadin syksyllä 2014 Alppipuiston tapahtumasarjan järjestäjille oppaan, johon on keräsin tietoa ja käytännön neuvoja jokaisen organisaation vastuualueesta ja pyrin siten dokumentoimaan hiljaista tietoa. Oppaan tarkoituksena on toimia tapahtumatuottajien sekä tulevaisuudessa mahdollisen vastaavan tuottajan perehdytyskansiona.

Oppaan suurin hyöty on se, että siihen on kerätty kaikki tapahtumasarjan järjestämiseen liittyvä tieto. Ongelmana verkostomaisessa tuotannossa muodostuu herkästi se, että tekninen tuottaminen on jaettu kaikkien järjestäjien välille jolloin sitä ei käsitellä yhtenä kokonaisuutena. Kun tuottajat ovat keskittyneet vain omaan vastuualueeseensa eivätkä ole tienneet muiden rooleista, on asioiden hoitamisessa ilmennyt vaikeuksia. Tämä on aiheuttanut edellä mainittuja niin sanottuja turhia sähköposteja, stressiä sekä lupa-asioiden viivästymistä.

Esimerkkinä tästä on, kun yhdistys hakee melulupaa koko tapahtumakokonaisuudelle, Ympäristökeskus ilmoittaa ilmoituksen jättöpäiväksi 30 vuorokautta ennen tapahtumaa. Tämä ei ole kuitenkaan todellisuudessa riittävä aika, koska kun toisen organisaation vastuulla on laatia ja hyväksyttää turva- ja pelastussuunnitelma, tarvitaan siihen liitteeksi melulupa. Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma tulee jättää Pelastuslaitokselle 14 vuorokautta mutta mieluummin jo 30 vuorokautta ennen tapahtumaa. Jokainen järjestäjä tekee myös henkilökohtaisesti ilmoituksen yleisötilaisuuden järjestämisestä Poliisille, joka tulee jättää viisi vuorokautta ennen tapahtumaa. Tähän puolestaan tarvitsee liitteeksi turva- ja pelastussuunnitelman sekä meluluvan. Lopulta kun lasketaan eri lupien hyväksymiseen tarvittavat ajat huomataankin, että melulupa tulee jättää mieluiten jo kaksi kuukautta ennen ensimmäistä tapahtumaa. Koska kuvio on monimutkainen niin tieto tästä katkeaakin helposti, kun jokainen järjestäjä keskittyy vain omaan vastualueeseensa eikä hahmota miten kokonaisuus toimii. Ongelmaan pystyttäisiin puuttua joko niin, että yhdelle tuottajista annettaisiin vastuuksi yhteiskoordinointi tai Alppipuiston tapahtumasarjalla olisi yksi vastaava tuottaja, joka huolehtisi teknisesti tuotannosta. Vastaavan tuottajan työnkuvaa käsittelen tarkemmin kohdassa viisi.

Koordinaatio helpottuisi myös mikäli Helsingissä siirryttäisiin tapahtumatuotannon osalta niin sanottuun ”yhden luukun malliin”, jossa kaikki virastot ja palvelut olisivat yhdessä, jolloin lupia ei tarvitsisi hakea erikseen vaan asiat hoituisivat kerralla yhdestä paikasta. Tämä antaisi varmuutta siitä, että asiat etenevät ja lupahakemukset tulevat toimitetuksi oikealle taholle oikeaan aikaan. (Wahlberg 2013, 50.)

Edellä mainitut ongelmat kommunikaatiossa ovat jatkuneet jo pitkään. Haastattellessani Suomen Jazzliiton toiminnanjohtajaa Maati Rehoria, hän mainitsi ongelmien olleen hyvin samanlaisia kuin vielä silloin kun Jazzliitto järjesti omaa Alppipuisto Jazz – tapahtumaansa Alppipuistossa. Viimeinen Alppipuisto Jazz järjestettiin vuonna 2011, jonka jälkeen tapahtuma siirtyi Lasipalatsin aukiolle Helsingin keskustaan ja sai uuden nimen: JazzPiknik. (Rehor 2015).

”Se ongelma oli aika klassinen, kun oli niin monta sopankeittäjää, että kyllään ei ollu oikein sitä kokonaisvastuuta ja asiat tapahtuivat aika viimein-gassa.”

- Maati Rehor, Suomen Jazzliitto ry.
(Rehor 2015)

3.2. Tulot ja menot

Monet tuottajat ovat kokeneet ongelmaksi myös laskutuksen hankaluuden. Tällä hetkellä yhteisten kulujen laskuttaminen tapahtuu niin, että yritys jakaa laskun kahdeksaan osaan ja lähettää laskun erikseen jokaiselle tapahtumasarjan organisaatiolle. Aina jakaminen ei onnistu erinäisistä syistä, josta esimerkkinä kaupungin rakennustoimi Stara, jolta tapahtumasarja on tilannut kesäksi sähköjärjestelmät, sammuttimet ja aidat. Stara voi laskuttaa ainoastaan toimijaa, joka on tehnyt sen kanssa laskutussopimuksen. Tällä hetkellä Alppipuiston kesän toimijoista laskutussopimuksen Staran kanssa on tehnyt ainoastaan Vadelma. Tällöin tilaajana oleva organisaatio maksaa laskun kokonaisuudessaan ja laskuttaa jälkikäteen muita seitsemää toimijaa. Vuosien aikana tämä malli on koettu hankalaksi sillä laskuihin on saattanut tulla muutoksia tai virheitä jolloin eri toimijat ovat joutuneet palauttamaan, mitätöimään ja tekemään uudelleen laskuja. Pienempien organisaatioiden voi olla myös hankala maksaa laskuja jolloin ne joutuvat keräämään muiden osuuden ennakoon.

Laskutuksen kannalta olisi yksinkertaista jos Alppipuiston kesä olisi oikeustoimikelpoinen, jolloin festivaali-infran laskutukset voisi ohjata yhdistykselle tai osuuskunnalle, joka maksaisi laskut omalta tililtään. Olennaista laskutuksen suoraviivaistamiseksi olisi se, että pääomat tälle tilille voitaisiin kerätä joko erillisinä avustuksina, tukina tai sponsorirahoina. Jos kuitenkin yhdistys tai osuuskunta ei saisi ulkopuolista rahoitusta tai suoraa tukea kaupungilta, ei yhteinen pankkitili enää tällöin yksinkertaistaisi laskutusta, koska jokainen yhdistys joutuisi tällöin siirtämään oman osuutensa yhdistyksen tai osuuskunnan tilille.

Tällä hetkellä tapahtumasarja rahoitetaan lähes täysin kaupungin jakamista kohdeavustuksista. Tuet ovat kehittyneet vuosien aikana seuraavasti:

Vuosi	Myönnetty tuki tapahtumaa kohden
2008	Tieto puuttuu
2009	n. 6000€ ¹
2010	10 000€ ²
2011	10 000€ ³
2012	12 500€
2013	13 000€
2014	13 000€

(Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan pöytäkirjat)

Tuet ovat viimeisten vuosien aikana nousseet muutaman kerran. Vuonna 2012 tehtiin 500 euron korotus hanketukeen tehtiin kattamaan tapahtuman tekniset kulut jotka Kulttuuriasiainkeskus oli aikaisempina vuosina maksanut Alppipuiston kesän tapahtumasarjalle. Vaikka tapahtumaa kohden summa onkin kaupungin puolelta melko suuri, korostivat tuottajat haastatteluissa budjettien koon kasvattamisen tärkeyttä. Puistokarkeloiden tuottaja Mari Solja kuvasi haastattelussa kaupungin tukipolitiikkaa seuraavasti:

”Ymmärrän sen, että kaupunki ei halua olla enää se päätuottaja, koska Kulttuurikeskus tekee sitä, että se menee käynnistämään toimintaa siellä missä sitä ei ole ja yrittää sen jälkeen pikkuhiljaa vetäytyä pois kentältä. Se ongelma siinä on, että kun kaupunki vetäytyy pois niin se tarkoittaa yleensä vähemmän rahaa tai vähemmän resursseja. Tässä kohtaa se vähemmän resursseja voi olla hyvinkin iso juttu. Se asettaa etenkin meidän kokoiselle toimijalle hyvin suuren kysymyksen siitä pystytäänkö tapahtumaa tuottamaan enää jatkossa.”

(Solja 2014)

Budjetin kasvattamiseksi tapahtumasarjalla on mahdollisuus joko hankkia lisärahoitusta tai tehdä asioita kustannustehokkaammin.

Merkittävää lisärahoitusta ilmaistapahtuma voisi saada joko avustuksina eri säätiöiltä tai hankkimalla toimintaa rahoittavia sponsoreita. Säätiöitä jotka voisivat tukea tapahtumasarjan kaltaista toimintaa ovat esimerkiksi: Musiikin edistämissäätiö, Suomen kulttuurirahasto ja Taiteen edistämiskeskus. Rytmii-instituutin Rytmimanuaali –verkko-

opas on koonnut kattavan listauksen erilaisia apurahoja jakavista tahoista artisteille, muusikoille sekä muille musiikkialalla toimiville osoitteessa: <http://www.rytmimanuaali.fi>

Sponsorirahoitusta Alppipuiston kesä voisi saada tarjoamalla yrityksille tunnettuutta, positiivista näkyvyyttä ja mielikuvalisää. Sponsorisopimuksia tehdessä tulisi pitää mielessä mitä ilmaistapahtumalla olisi tarjota yritykselle vastineeksi rahallisesta tuesta ja sponsoroinnin kohdalla onkin tärkeää erottaa se hyväntekeväisyydestä. Hyväntekeväisyydessä ei odoteta annettavan vastalahjaksi hyötyä lahjoittajalle, kun taas sponsoroinnissa antavan osapuolen intressinä on aina saada suoraa tai epäsuoraa hyötyä itselleen. (Vuokko 200. 222-223) Näitä voisi olla mahdollisuus saada mediajulkisuutta, edistää menekkiä, huolehtia omista sidosryhmistään sekä osoittaa omaa yhteiskunnallista vastuutaan. Yritys voisi myös sponsoroinnin kautta edistää myös oman henkilöstön motivaatiota ja parantaa yrityskuvan sisäistä mielikuvaa. (Vuokko 2009. 217.)

Sponsorivalinnassa tulisi ottaa huomioon millaisen mielikuvan sekä sponsoroitava ja sponsori haluavat antaa ulospäin. Sponsorille on tärkeää pyrkiä yhdenmukaiseen imagoon sen oman tai tavoitellun imagon kanssa. Tärkeitä kriteereitä sponsorille annettavan tuen näkökulmasta on saavuttaa omaa kohderyhmää, riittävät hyödyntämistavat kuten mainonta ja menekinedistäminen, riittävä näkyvyys sekä mahdollisuus pitkäaikaisen sponsorisuhteen luominen. Toisaalta jos sponsorin intressit tai eettiset periaatteet poikkeavat paljon toimijan omista intresseistä ja periaatteista, voivat ne antaa huonoa mainetta koko tapahtumasarjalle. (Vuokko 2009. 218-222.) Alppipuiston kesän kohdalla sponsorioivan tahon tulisi istua hyvin tapahtumasarjan omaan imagoon jossa korostuu epäkaupallisuus, ilmaisuus ja maanläheisyys.

Näkyvyyttä Alppipuiston kesä voisi tarjota yritykselle esimerkiksi käyttämällä sen logoa omissa mainoksissa sekä tapahtuman aikana lavan ja puiston somistuksessa. Näkyvyyttä voi myös antaa toisinpäin antamalla sponsorioivalle taholle mahdollisuuden hyödyntää tapahtuman julkisuusarvoa esimerkiksi niin, että taho kertoo omissa mainoksissaan, jäsenlehdissään ja ilmoituksissaan tukevuksensa tapahtumasarjaa. Mikäli sponsori haluaa luovuttaa tapahtumaa varten tekniikkaa, kalustoa tai muuta festivaalin aikana käytettäviä tuotteitaan, voidaan sitä mainostaa erikseen joko tekemällä tiedote lehdistölle tai kertomalla asiasta sosiaalisessa mediassa. (Vuokko 2009. 227-228.)

Koska tapahtumajärjestäjien resurssit ovat rajalliset eivätkä toimijat ole ammattilaisia sponsorirahan hankkimisessa, on prosessi suunniteltu ulkoistaa markkinointiyritykselle, joka neuvottelisi sponsorisopimukset tuottajien puolesta ja saisi provision mukaisen palkkion. Tämä voisi olla hyödyllistä sen vuoksi, että markkinointialan ammattilaiset todennäköisemmin pystyisivät neuvottelemaan suuremman sopimuksen kuin pelkät tuottajat.

Sekä sponsoroinnissa että kaupungin myöntämissä avustuksissa piilee samanlainen riski harhaisesta mielikuvasta: eli aletaan luottamaan liikaa myönnettävään tukeen eikä kehitetä enää muita muotoja kerätä rahoitusta. Tällöin voi pahimmassa tapauksessa käydä niin, että kun ”automaattisesti” tuleva rahoitus päättyykin joko yllättäen tai sopimuskauden päätteeksi, ei toimija enää osaa seistä omilla jaloillaan. Suurempi vaara on vielä se, että toimija on unohtanut oman missionsa ja kohderyhmänsä saadaakseen rahoitusta kaupungilta tai pitääkseen kiinni sponsoreistaan. Toimijan onkin pidettävä mielessä se, että osa kompromisseista saattaa haitata tai estää sen oman mission toteuttamista. (Vuokko 2009. 231.)

Yksi mahdollisuus saada rahoitusta olisi myös verkoston omaisuuden vuokraaminen ulkopuolisille. Tämä voisi olla mahdollista esimerkiksi mikäli verkosto investoi tulevana keväänä sähkökaapeleihin ja –keskuksiin, joita voisi tapahtumien ulkopuolisena aikana vuokrata eteenpäin. Mikäli hinnoittelu vastaisi Staran taksoja voisi sähkölaitteiden vuokrat olla noin 100-200 euron luokkaa päivää kohden. Vuokraamista tulisinkin tehdä useampia kertoja vuoden aikana jolloin sillä olisi jotain taloudellista merkittävyyttä.

3.3. Omistus ja hankinnat

Verkostolla on mahdollisuus pienentää tapahtumasarjan teknisiä kustannuksia pitkällä aikavälillä hankkimalla omaa kalustoa ja tekniikkaa, jota ei tarvitse vuokrata joka vuosi erikseen. Alppipuiston kesä –verkosto on investoinut aikaisempina vuosina muutama backstagella käytettyyn toritelttaan sekä pöytiin ja penkkeihin. Verkostolla on myös suunnitelmissa ostaa kesäksi 2015 sähkökeskuksia ja –kaapeleita. Näiden lisäksi verkostossa on keskusteltu mahdollisuudesta investoida tulevaisuudessa myös

muuhunkin festivaali-infraan kuten äänentoistoon. Mahdollisesti muita yhteisiä hankintoja voisivat olla lippusiima, radiopuhelimet, megafoni sekä järjestyksenvalvontaliivit.

Yhteisomistuksessa on tällä hetkellä se ongelma, ettei sille ole kirjattu minkäänlaisia ehtoja. Koska verkosto itsessään ei ole virallinen toimija, se ei voi lain mukaan omistaa mitään vaan omistus on jaettu niiden tahojen kesken, jotka ovat osallistuneet hankintoihin. Verkoston omistamien telttojen, penkkien ja pöytien kuluihin ovat osallistuneet osa edelleen mukana olevista järjestöistä sekä Oranssi ry., Suomen Jazzliitto ry. ja ELMU ry., jotka ovat vetäytyneet Alppipuiston kesän järjestämisestä. Myöhemmin tapahtumasarjaan mukaan tulleille toimijoille on annettu oikeus käyttää verkoston omistamia telttoja, pöytiä ja tuoleja. Toimijoiden vaihtuvuuden vuoksi yhteisten hankintojen omistussuhteet eivät ole selkeitä ja muuttuvat ajan myötä entistä epäselvemmiksi.

Omistussuhteet muuttuisivat kiistatta selkeämmiksi mikäli Alppipuiston kesä olisi joko yhdistys tai osuuskunta. Tällöin omistus olisi sidottu yhteen yhdistykseen eikä toimijoihin, jolloin omistajuus pysyisi Alppipuiston kesällä vaikka toimijat vaihtuisivatkin.

Mikäli yhdistystä tai osuuskuntaa ei perusteta, olisi omistussuhteiden selkeyttämiselle kuitenkin tarvetta. Verkoston olisi järkevää luoda jonkinlainen kirjallinen sopimus siitä kuka huolehtii yhteisten laitteiden ja kaluston säilytyksestä, miten niitä voi ja sopii lainata tai vuokrata eteenpäin ja miten niiden omistajuuteen vaikuttaa se, että niiden hankintakuluihin osallistunut toimija päättää poistua tapahtumasarjan järjestämisvastuusta. Samalla olisi hyvä määritellä kuinka verkosto reagoi siihen, kun mukaan tulee uusia toimijoita – saavatko he käyttää yhteistä omaisuutta, jonka kuluihin he eivät ole itse osallistuneet tai mikä niiden kohtalo on jos kaikki alun perin kuluihin osallistuneet tahot jättävät Alppipuiston kesän.

4 YHDISTYS VAI OSUUSKUNTA?

Alppipuiston kesän tuottajien keskuudessa on puhuttu paljon verkoston virallistamisesta yhdistykseksi tai osuuskunnaksi. Osa toimijoista on kannattanut muutosta, kun taas toiset ovat pikemminkin halunneet kehittää verkoston nykyistä työtapaa toimivammaksi:

”Tietyllä tavalla se antaisi vakautta ja luotettavuutta, kun olisi yhdistys, joka omissa nimissään kaikki sopimukset. Yhdistyksessä on omat huonot puolensakin, se vaatii yleensä lisää työtä ja byrokratiaa.”

- Mari Solja, Perinnearkku
(Solja. 2014)

”Uskoisin, että olisi helpompi saada rahaa ja tukia, jos meillä olisi yksi taho, joka hakisi. Pidemmällä tähtäimellä jos meillä olisi se yhteinen yhdistys niin se ratkaisi näitä ongelmia esimerkiksi siitä kun ostetaan tavaraa niin kenelle se omistajuus menee.”

- Sami Mannerheimo, Funky Amigos
(Mannerheimo. 2014)

”Jos sen asian voisi hoitaa jollakin muulla tavalla kuin että laittaa uuden lafkan pystyyn. Pikemminkin lähtisin muuttamaan työtapoja miten asioita hoidetaan.”

- Joona Teittinen, FullSteam Records
(Kuisma & Teittinen. 2014)

Yhdistyksen ja osuuskunnan toimintamallit ovat lähellä toisiaan. Molemmat soveltuvat hyvin demokraattisen hallintomallinsa vuoksi tapahtumasarjan toteuttamiseen. Yhdistys- tai osuuskuntamuodolla voidaan ratkaista monia edellisessä luvussa listattuja ongelmia. Toisaalta verkoston toiminnan virallistaminen tuo mukanaan hallintoon liittyvää byrokratiaa sekä perustamis- ja toimintakustannuksia. Toisaalta kustannuksia on myös mahdollista pienentää verovähennysten avulla.

Tässä luvussa käsittelemme yhdistyksen ja osuuskunnan perustamiseen ja hallintoon liittyvää byrokratiaa pääpiirteittäin. Luvussa neljä käsittelemme miten yhdistys- tai osuuskunta toimisi käytännössä verkostomaisessa tuotannossa.

4.1 Yhdistyksen tai osuuskunnan jäsenyys

Yhdistyksen perustamiseen tarvitaan vähintään kolme jäsentä. Osuuskunnan voi perustaa nykyisen, vuonna 2013 voimaantulleen uuden osuuskuntalain, mukaan yksikin henkilö. Sekä osuuskunta että järjestö voi ottaa jäsenekseen myös yhdistyksiä tai yrityksiä mikäli niiden säännöissä näin määritetään. Päätösvaltaa käyttävät tällöin jäsenyhdistysten tai -yritysten nimeämät edustajat. (Välke & Miettinen. 2013. 17-18., Pöyhönen. 2013. 61.)

Laki ei edellytä, että osuuskunnan jäsenyydestä määritettäisiin erikseen mitään sen säännöissä. Mutta koska jäsenyys on usein periaatteellinen kysymys, kannattaa siitä mainita jotakin myös säännöissä. (Pöyhönen. 2013. 94.)

Vanhan osuuskuntalain mukaan jäsenten oli maksettava aina nimellisarvoinen osuusmaksu osuuskunnalle. Uuden lain mukaan osuuskunnan osuuksilla ei ole enää nimellisarvoa, vaan niillä määritellään kirjanpidollinen vasta-arvo, joka voi olla erilaisilla osuuksilla erisuuruinen. Uusi laki toisaalta myös mahdollistaa entiseen tapaan yhden kiinteän nimellisarvon määrittämisen osuuksille. Osuuskunnan säännöissä nimellisarvosta voidaan yhä käyttää nimitystä ”osuusmaksu”. (Pöyhönen. 2013. 70-71.) Käytännössä osuuskunta voi siis periä eri suuruisia tai lukuisia osuusmaksuja sen jäseniltä.

Yhdistyksen jäsenyys voi päättyä kahdella tavalla. Joko jäsen eroaa tai se erotetaan. Eroaminen ei vaadi yhdistykseltä hyväksyntää samalla tavalla kuin jäseneksi liittyminen. Yhdistyksen säännöissä voidaan määritellä eroamisajan pituus, joka on maksimissaan yksi vuosi. Määrittämällä erikseen eroamisajan voidaan vaikuttaa siihen, että se ei vaikuta yhdistyksen talouteen tai toimintaan, jolloin jäsen joutuu yhä hoitamaan velvoitteensa. (Välke & Miettinen. 2013. 21-22.) Osuuskunnasta eroavan tai erotetun jäsenen on oikeus puolestaan saada oma osuutensa palautuksena takaisin itselleen. (Pöyhönen 2013. 281.)

Yhdistyksen tai osuuskunnan kannattaa kirjata omiin sääntöihinsä perusteet jäsenyydestä erottamiselle. Ilman kirjattua syytä, jäsen voidaan erottaa joko siitä syystä, että se on jättänyt täyttämättä jäsenvelvoitteensa, jäsen ei täytä enää laissa tai säännöissä mainittuja jäsenyyden ehtoja (esimerkiksi ei järjestä enää tapahtumia Alppipuiston keksässä) tai jäsen on toiminnallaan vahingoittanut yhdistystä. (Välke & Miettinen. 2013. 23., Pöyhönen 2013. 64.)

4.2. Perustaminen ja hallinto

Perustamiskokousta varten on tärkeää laatia enakkoon yhdistyksen tai osuuskunnan säännöt sekä laatia toimintasuunnitelma ja talousarvio. Perustavassa kokouksessa hyväksytään yhdistyksen säännöt sekä allekirjoitetaan perustamissopimus. Perusta-

missopimuksessa on aina mainittava perustajäsenet ja kunkin merkitsemät osuudet ja niistä osuuskunnalle maksettava määrä (merkintähinta) ja osuuden maksuaika. Perustamissopimuksessa määritellään myös osuuskunnan ensimmäisen hallituksen jäsenet. Merkintähinta voidaan maksaa myös niin sanotulla apporttiomaisuudella, jolla tulee olla luovutushetkellä vähintään maksua vastaava taloudellinen arvo. (Pöyhönen 2013. 77-79.)

Osuuskunnan perustamisen yhteydessä määritellään sen toimiala ja tarkoitus. Toimiala on yksilöitävä mutta niillä kaikilla ei tarvitse välttämättä toimia. (Pöyhönen 2013. 94.) Toimiala ja tarkoitus kannattaakin miettiä alun perin mahdollisimman laveaksi jolloin se jättää mahdollisuuden laajentaa tulevaisuudessa toimintaa myös uudenlaisiin muotoihin sekä ottaa jäseniksi myös Alppipuiston kesän ulkopuolisia toimijoita.

Kun perustamisasiakirjat ovat valmiita ne tulee toimittaa Patentti- ja rekisterihallitukselle (PRH), josta maksetaan käsittelykulut. (Välke & Miettinen. 2013. 83.) Osuuskunnan perustamisesta tulee tehdä myös kaupparekisteri-ilmoitus ja verohallinnolle tehtävä aloittamisilmoitus. Ilmoitukset tehdään Yritys- ja yhteisötietojärjestelmään (YTJ). (Pöyhönen 2013. 86.)

Yhdistys valitsee puheenjohtajan ja hallituksen vuosittain yhdistyksen vuosikokouksessa. (Välke & Miettinen. 2013. 26-27.) Yhdistyksen hallituksessa tulee olla yhdistyslain mukaan vähintään kolme henkilöä. Vaikka yhdistyslaissa edellytetään ainoastaan puheenjohtajan valinta, on yleensä järkevää valita myös hallituksen jäsenten keskuudesta varapuheenjohtaja, sihteeri ja taloudenhoitaja. (Välke & Miettinen. 2013. 45.)

Osuuskunnan hallitus valitaan osuuskunnan kokouksessa, jossa käsitellään edellisen tilikauden tilinpäätös ja toimintakertomus, päätetään hallituksen koosta ja valitaan hallituksen jäsenet ja puheenjohtaja. Mikäli säännöt eivät määrittele hallituksen kokoa niin hallituksessa täytyy olla vähintään yksi mutta enintään viisi jäsentä. Jos hallituksessa on vähemmän kuin kolme jäsentä, tulee sille valita yksi varajäsen. Hallituksen toimikausi on toistaiseksi voimassaoleva ellei sitä erikseen aseteta määräaikaiseksi. Osuuskunnan kokouksessa valitaan tarvittaessa tilintarkastaja ja varatilintarkastaja tai toiminnantarkastaja ja tämän sijainen. (Pöyhönen 2013. 99-100.)

Yhdistyksen tai osuuskunnan hallituksen jäsen voi olla oikeushenkilö. (Pöyhönen 2013. 141.) Tästä syystä jäsenenä olevien yhdistysten ja yritysten tulee valtuuttaa omat edustajansa, jotka sitten nimetään hallitukseen.

Tavallisesti osuuskunnan jäsenellä on yksi ääni käytettävissä, mutta äänimäärä voidaan määrittää myös osuuskunnan säännöissä toisella tavalla. (Pöyhönen 2013. 96-97.) Äänimäärä voidaan porrastaa esimerkiksi osuuksien mukaan tai sen mukaan onko jäsen henkilö- vai yhteisöjäsen. Osuuskunta voi myös velvoittaa sen jäseniä ottamaan useampia osuuksia liittymisen yhteydessä. Tällä tavalla voidaan huomioida eri suuruiset ja aktiiviset jäsenet ja velvoittaa niitä kiinnittämään suuremman taloudellisen panoksen ja vastavuoroisesti tarjota niille enemmän päätösvaltaa. (Pöyhönen 2013. 112.)

Yhdistys tai osuuskunta voi myös palkata toiminnanjohtajan hoitamaan juoksevien asioiden pyörittämisen. Toiminnanjohtaja on vastuussa yhdistyksen tai osuuskunnan hallitukselle. Osuuskunnassa toiminnanjohtaja voi myös samaan aikaan olla hallituksen jäsen. (Pöyhönen 2013. 130.) Osuuskunnan toiminnanjohtajaa saatetaan kutsua myös toimitusjohtajaksi tai suuremmissa osuuskunnissa pääjohtajaksi. Käytän kuitenkin tässä opinnäytetyössäni pelkästään termiä toiminnanjohtaja tekstin sujuvuuden parantamiseksi.

Osuuskunnalla on mahdollisuus tehdä myös päätöksiä kokousten ulkopuolella, mikäli kaikki jäsenet ovat yksimielisiä päätöksestä. Tällöin päätös kirjataan, päivätään, numeroidaan ja allekirjoitetaan. (Pöyhönen 2013. 213.)

4.3. Talous

Yhdistykset ja yritykset ovat kirjanpitovelvollisia. Taloudenpito voidaan hoitaa joko itse tai ulkoistaa sen tilitoimistolle. Tilitoimiston palvelut säästävät aikaa ja vaivaa, mutta kustantavat jonkin verran. Tilitoimiston valitseminen on aina varmempi ratkaisu mikäli taloudenpitäjällä on heikko kokemus yhdistyksen tai yrityksen taloushallinnasta.

Osuuskunnan ja yhdistyksen taloudesta on pidettävä kaksinkertaista kirjanpitoa. Yhdistyksen taloudenpito rytmitetään tilikaudelle, joka on kahdentoista kuukauden jakso.

Tilikauteen kuuluvat talousarvioiden ja tilinpäätösten hyväksyminen, sekä taseen ja tuloslaskelman tarkkailu tilikauden aikana. (Välke & Miettinen. 2013. 106.) Yhdistyksen mukana tuomalla virallisemmalla ja tarkemmalla rahaliikenteen tarkkailulla ja budjetin ylläpidolla selkeytettäisiin tapahtumasarjan taloudenpitoa huomattavasti. Tälle onkin tilausta sillä taloudenhallinta on osoittautunut ongelmaksi aikaisempina vuosina:

”Kyllähän siitä viime kesästä tehtiin budjetti, niin kuin joka vuosi on tehty, mutta silti se on vähän epämääräistä: onko sitä tehty ja mistä se löytyy, kuka sen tekee ja onko sitä päivitetty?”
(Mannerheimo 2014)

Osuuskunnan ja yhdistyksen talouteen liittyvät päätökset tulee kirjata aina pöytäkirjoihin ja niistä on oltava olemassa aina hallituksen päätös. Hallitus voi kuitenkin tehdä päätöksen, jossa esimerkiksi taloudenhoitajalle annetaan oikeus tehdä pieniä hankintoja ilman virallista päätöstä. (Välke & Miettinen. 2013. 94-95.)

Toiminnantarkastajan tulee tarkastaa yhdistyksen toiminta vuosittain. Yleensä yhdistys käyttää kahta toiminnantarkastajaa. Toiminnantarkastajan tulee tuntea kirjanpidon perusteet vähintään kohtalaisesti eikä hän saa olla toimivan hallituksen jäsen, yhdistyksen työntekijä tai edellä mainittujen henkilöiden avio- tai avopuoliso tai lähisukulainen. (Välke & Miettinen. 2013. 126-127.)

Osuuskunta voi käyttää toiminnantarkastajaa tilintarkastajan sijasta mikäli päättyneellä tai sitä edeltäneellä tilikaudella on täytynyt enintään yksi seuraavista asioista:

- 1) Taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa
 - 2) Liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000; tai
 - 3) Palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä
- (Pöyhönen 2013. 168.)

Mikäli tilintarkastaja päätetään tai joudutaan valitsemaan, hänen tulee olla hyväksytty tilintarkastaja, joka on rekisteröity kauppa- ja teollisuusministeriön rekisteriin. Tilintarkastaja ei myöskään saa olla osuuskuntaan kuuluvan osakkuusyhteisön yhteisömies, hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen, toiminnanjohtaja tai vastaavassa asemassa oleva. Tilintarkastajan tehtävänä ei myöskään saa olla osuuskunnan kirjanpidon tai varojen hoito taikka hoidon valvonta. (Pöyhönen 2013. 169).

Mikäli taloutta hallinnoitaisiin yhdistyksen tai osuuskunnan kautta, toisi se taloudellista turvaa tapahtumasarjan pienemmille toimijoille. Monet toimijat ovat toteuttaneet tapahtumiaan niin, että niiden budjetti on äärimmilleen venytetty eivätkä ne välttämättä kesäisi yllättäviä kuluja. Puistokarkeloiden tuottaja Mari Solja nosti ongelman esiin oman yhdistyksensä kohdalta:

”Viime vuonna esimerkiksi tapahtui laskuissa jokin kömmähdys ja se oli meille oikeasti vaikeaa maksaa sitä. Me olemme niin pieni toimija, että tonni on meille todella iso raha ja se vastaa suunnilleen sitä mitä me käytetään seuraavaan klubiin.”
(Solja 2014.)

Selkeä etu yhdistyksessä tai osuuskunnassa olisi pääoman kasvattaminen yhteiselle tilille, jolloin tapahtumasarjan yllättäviä kuluja voisi ensisijaisesti pyrkiä kattamaan yhteisillä varoilla. Taloudellisella puskurilla olisi mahdollista pienentää pienempien toimijoiden riskiä siitä, että jokin yllättävämpi kulu, joka esimerkiksi aiheutuu tapahtumatekniikan vaurioitumisesta tai puistoon aiheutuneesta vahingosta, voitaisiin korvata yhteisistä rahoista mahdollisimman suurelta osin.

Osuuskunnassa ja yhdistyksessä sen jäsenet eivät ole henkilökohtaisesti vastuussa osuuskunnan velasta. Osuuskunnan säännöissä voidaan kuitenkin määrätä jäsenelle lisämaksuvelvollisuus. Tällöin jäsen vastaa lisämaksuvelvollisuuden rajoissa henkilökohtaisesti osuuskunnan sitoumuksista ja muista veloista siinä tapauksessa, että osuuskunnan varat eivät riitä velkojen maksuun.

Osuuskunnan taloudenpitoa on joiltain osin käsiteltävä erilailla kuin yhdistyksen. Osuuskunnan rahankäytössä tulee ottaa huomioon muun muassa mahdollinen ylijäämän jako, vararahaston kerryttäminen sekä osuuspääoman hallinta.

Mikäli osuuskunta haluaa jakaa ylijäämää, tulee se määritellä erikseen säännöissä. Jos asiaa ei määritellä erikseen, toimitetaan jako sen mukaan kuin sen jäsenet ovat käyttäneet hyväkseen osuuskunnan palveluita. Sääntöihin kannattaakin kirjata menetely miten ylijäämä jaetaan mikäli sitä päätetään erikseen jakaa. Ylijäämäksi lasketaan tilikauden ylijäämän lisäksi myös kaikkien edellistenkin toimintavuosien aikana kertynyt ylijäämä. Ylijäämänjakoperusteisiin voikin olla järkevää harkita kirjattavaksi periaate

siitä, että ylijäämää voidaan jakaa enintään päättyneen tilikauden ylijäämä. (Pöyhönen 2013. 113.)

Osuuskunnan on lain mukaan pidettävä pakollista vararahastoa, johon on aina siirrettävä viisi prosenttia taseen ylijäämästä, kunnes rahasto on vähintään 2500 euroa. Vararahasto on tarpeellinen muun muassa sen vuoksi, että osuuskunnan osuuspääomaan liittyy palautusvelvollisuus mikäli jokin sen jäsen päättää erota. Vararahastoa voidaan käyttää myös tappion kattamiseen. (Pöyhönen 2013. 114-115.)

Osuuskunnan pääoma jaetaan sidottuun ja vapaaseen pääomaan seuraavan taulukon mukaisesti. Vapaa oma pääoma on rahaa, jota osuuskunta voi käyttää vapaasti toimintaansa.

Osuuskunnan oma pääoma	
Sidottu oma pääoma	Vapaa pääoma
Osuuspääoma	Muut rahastot
Vararahasto	Tilikauden ylijäämä
Osakepääoma	Edellisten tilikausien ylijäämä
Arvonkorotusrahasto	
Käyvän arvon rahasto	
Uudelleenarvostusrahasto	

(Pöyhönen 2013. 225.)

Jos osuuskunta päätetään purkaa, sen omaisuus (mikäli sitä on jäljellä) jaetaan tasan jäsenille niiden lukumäärän mukaisessa suhteessa. Säännöissä jakoperusteeksi voidaan kuitenkin määrittää perusosuudet ja osuudet. (Pöyhönen 2013. 116.)

4.3.1 Arvonlisäverotus

Suuresta osasta tapahtuman kuluista, maksetaan arvonlisäveroa. Näitä ovat muilta yrityksiltä ostetut palvelut ja hankinnat. Veroa kantavat lähes kaikki yritykset, koska ne ovat suurimmaksi osaksi arvonlisäverovelvollisia, jolloin niiden pitää periä myynnistään 10-24% arvonlisävero, joka maksetaan eteenpäin verotulona valtiolle. (Verohallinto)

Arvonlisäverovelvolliseksi määritellään automaattisesti yritys, jonka tilikauden liikevaihto on yli 8 500 euroa. Yritys voi myös ilmoittautua arvonlisäverovelvolliseksi vaikka sen tilikauden liikevaihto pysyisikin tämän rajan alapuolella. Käytännössä Alppipuiston kesän osuuskunta olisi arvonlisäverovelvollinen sillä, yrityksen liikevaihto ylittäisi todennäköisesti edellä mainitun rajan. (Verohallinto)

Arvonlisäverollista toimintaa harjoittava yritys saa vähentää toiselta verovelvolliselta ostamansa tavarain tai palvelun hintaan sisältyvän veron. Vähennyksen edellytyksenä on, että ostettu tuote tai palvelu on hankittu arvonlisäverollista liiketoimintaa varten. (Verohallinto)

Selvitin Verohallinnon asiakaspalvelun kautta mikä toiminta Alppipuiston kesän suhteen voisi olla laskettavissa arvonlisäverolliseksi toiminnaksi. Tällaista toimintaa voisi olla omaisuuden ulosvuokraus, sponsoritulot sekä ruokamyymälästä perittävät korvaukset. Mikäli osuuskunta ulosvuokraa omaa omaisuuttaan on sillä mahdollisuus vähentää arvonlisäverotuksesta puolet, koska puolet kaluston hankinnasta on katsottu olevan arvonlisätoimintaverollista. Sponsorimainonnan ja tilavuokrien arvonlisäveron määrän voi vähentää kokonaisuudessaan.

Yrityksen olisikin järkevää olla arvonlisäverovelvollinen sillä se on tällöin oikeutettu tekemään vähennyksen maksamastaan arvonlisäverosta. Säästöt voivat olla hyvinkin suuria. Jos oletetaan, että festivaalisarja myy esimerkiksi mainostilaa omilta verkkosivuilta ja festivaalialueelta 5000 eurolla, voi se vähentää tästä muodostuvan arvonlisäveron verran (1200 euroa) maksamastaan verostaan, jota käytetään esimerkiksi tapahtuman mahdollistavien palveluiden ja kaluston vuokraukseen ja ostoihin. Yhdistysmuotoinen tai verkostomuotoinen tapahtumasarja ei voi saada näitä vähennyksiä.

Myös yleishyödyllinen yhdistys voi hakeutua arvonlisäverovelvolliseksi jos sen toiminta on arvonlisäverolaissa tarkoitettua liiketoimintaa. (Verohallinto) Tämä tuskin kuitenkaan onnistuisi Alppipuiston tapahtumasarjan osalta.

5 OSUUSKUNTA- JA YHDISTYSTOIMINTA KÄYTÄNNÖSSÄ

Tässä luvussa käsittelen sitä miten verkostomainen tuotanto toimisi Alppipuiston kesän tapauksessa yhdistysmuotoisena tai osuuskunta.

Osuuskunnan ja yhdistyksen luonnetta yhdistää samankaltaiset tavoitteet: yhdistyksiä ja osuuskuntia perustetaan usein tarkoituksena edistää jotain yhteistä asiaa. Osuuskunnan päätavoite voi poiketa osakeyhtiöstä tai muusta yritystoiminnasta niin, ettei sen tarkoituksena ole pakko olla voiton tuottaminen vaan jäsenten tarvitsemien palvelujen mahdollisimman tehokas ja tarkoituksenmukainen aikaansaaminen. (Pöyhönen 2013. 48.)

5.1 Sitoutuminen

Mikäli Alppipuiston kesä rekisteröitäisiin yhdistykseksi tai osuuskunnaksi niin toivottavaa olisi, että mahdollisimman moni tuotantoon osallistuvista tahoista liittyisi myös sen jäseneksi. Tämä ei kuitenkaan olisi välttämätöntä vaan jäseneksi voisi tulla myös vain osa tapahtumajärjestäjistä.

Koska tapahtumajärjestäjien vaihtuvuus Alppipuiston kesän tuotannossa on hyvin suurta, tulisi jäseneksi liittyminen ja siitä eroaminen olla mahdollisimman yksinkertaista. Tämän vuoksi esimerkiksi luottamustoimiin valittaisiin toimijat kerralla vain vuodeksi.

Luottamustoimiin valittavilta henkilöiltä odotettaisiin sitoutumista yhdistyksen tai osuuskunnan ohjaamiseen. Mikäli yhdistyksellä tai osuuskunnalla ei olisi palkattua toiminnan- tai toimitusjohtajaa, tulisi puheenjohtajan ja hallituksen yhdessä hoitaa hallintobyrokratia.

Useat tuottajat nostivat haastatteluissa esiin yhdistyksen pyörittämiseen vaadittavan byrokratian, joka tulee yhdistyksen perustamisen myötä. Tätä huolta silmällä pitäen voisikin olla järkevää, että yhdistyksen tai osuuskunnan hallituksesta muodostettaisiin mahdollisimman pieni, esimerkiksi kolme henkilöä, jolloin hallituksen toiminta pysyisi mahdollisimman joustavana ja pysyisi myös helpommin päätösvaltaisena. Todellisiin

päätöksiin tai demokratiaan tällä ei olisi välttämättä vaikutusta mikäli kokoukset pidettäisiin avoimena kaikille jäsenille, joille annettaisiin läsnäolo- ja äänioikeus samalla tavalla, kuin nykyäänkin verkoston kokouksissa.

Toiminnanjohtajan valinnalla verkoston toimintaa voitaisiin myös selkeyttää. Ongelmana on ollut jo pitkään kokouksien kutsuminen koolle, koska se ei ole ollut selkeästi kenenkään vastuulla. Luottamustoimi sitoisi kulloinkin puheenjohtajana tai toiminnanjohtajana olevan huolehtimaan yhteisten kokousten järjestämisestä.

5.2 Talous

5.2.1 Osuusmaksu ja ylijäämä

Osuuskunnan on mahdollista jakaa ylijäämää meneillään olevalta tilikaudelta luvun 4.3. mukaisesti. Ylijäämän jakaminen jäsenille voi olla järkevää siinä tapauksessa mikäli osuuskunta on tuottanut voittoa merkittävästi edellisillä tilikausilla ja sen oma talous on vakaalla pohjalla. Ylijäämän jakamisessa kannattaa kuitenkin huomioida se, että mikä sen symbolinen arvo oikein on. Luopuuko osuuskunta osasta omaa yleishyödyllistä periaatettaan mikäli se päättää jakaa ylijäämää jäsenistölle. Toisaalta suurempien varojen kerryttäminen osuuskunnalle ei välttämättä ole myöskään perusteltua yleishyödyllisyyden kannalta mikäli varoja on jo olemassa enemmän kuin tarpeeksi ”pahan päivän” varalle. Olennaisempaa onkin se mihin jaettava ylijäämä käytetään. Mikäli ylijäämä käytetään tapahtumien toteuttamiseen niin sen jakaminen on loppupeleissä omavaraisuuden kasvattamista, johon myös Alppipuiston kesän verkostolla on painetta panostaa tulevana vuosina.

5.2.2 Avustukset

Helsingin kaupunki myöntää kulttuurille tukea erinäisten avustusten kautta. Tällä hetkellä tapahtumasarjassa mukana olevat toimijat saavat kaupungin myöntämää kohdeavustusta omia tapahtumiaan varten. Esittelen seuraavaksi kriteerit kaupungin myöntämille kohde- ja toiminta-avustuksille.

Kohdeavustus

Helsingin kaupunki myöntää taiteen ammattilaisyhteisöille tai työryhmille avustusta esittävän taiteen, ympäristötaiteen produktioiden sekä festivaalien tuottamiseen. Kohdeavustusta voi hakea ympäri vuoden.

Taiteellinen laatu ja vaikuttavuus:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ edellytetään taiteen alan ammattitutkintoa tai näyttöä osallistumisesta ammattiproduktioihin ➤ uudenlaiset toimintamallit ja sisällöt ➤ merkitys Helsingin taide-elämän monimuotoistajana
Sosiaalinen vaikuttavuus:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ hankkeen tavoitetta, kohderyhmää, toteuttamistapaa ja mahdollisia vaikutuksia on arvioitu ➤ Helsingin mallin erityispainotuksen arviointikriteerit: <ul style="list-style-type: none"> - tapahtuu pääosin kantakaupungin ulkopuolella - kohderyhmänä eri-ikäisiä ja -taustaisia asukkaita - kulttuuritoiminnan suunnittelu ja toteutus tehdään alueiden asukkaiden ja toimijoiden kanssa yhteistyössä - toiminnan sosiaalisia, yhteiskunnallisia ja alueellisia vaikutuksia on arvioitu - toimijalla edellytykset ko. kohderyhmän kanssa toimimiseen (esim. pedagogista osaamista)
Talous:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ omasta varainhankinnasta on oltava näyttöä ➤ hankkeen rahoitussuunnitelman on oltava uskottava ➤ avustuksen tarve

(Helsingin kulttuurikeskus. Kohdeavustukset)

Toiminta-avustus

Helsingin kaupunki myöntää toiminta-avustusta taide- ja kulttuuriyhteisöille, joilla on vakiintunutta ja jatkuvaa toimintaa. Toiminta-avustusta voi hakea kerran vuodessa.

Kulttuurikeskuksen arviointiperusteet taide- ja kulttuuriyhteisöille myönnetylle toiminta-avustukselle ovat seuraavat:

Taiteellinen laatu ja vaikuttavuus:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ moninaisuuden lisääminen taiteenalan kentässä ➤ merkittävyys taiteenalan kentässä ➤ vakiintunut, jatkuva toiminta ➤ ammattimainen johto ➤ toiminnan laajuus (esitysten, yleisön, ensi-iltojen ja jäsenten määrä erit. Helsingissä)
Sosiaalinen vaikuttavuus:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ yleisöyhteistyö ja osallistavat hankkeet ➤ Helsingin mallin erityispainotuksen arviointikriteerit: <ul style="list-style-type: none"> - tapahtuu pääosin taidetoimijan toimitilojen ja kantakaupungin ulkopuolella - kohderyhmänä eri-ikäisiä ja -taustaisia asukkaita - kulttuuritoiminnan suunnittelu ja toteutus tehdään alueiden asukkaiden ja toimijoiden kanssa yhteistyössä - toiminnan sosiaalisia, yhteiskunnallisia ja alueellisia vaikutuksia on arvioitu
Talous:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ julkisen tuen osuus menoista enintään 70% ➤ tasapainoinen talous ➤ avustuksen tarpeellisuus

(Helsingin kulttuurikeskus. Toiminta-avustukset)

Mikäli tekniseen tuotantoon tarkoitettu tuki jaettaisiin erikseen osuuskunnalle tai yhdistykselle, selkeyttäisi se koko tapahtumasarjan taloutta. Tällöin jokainen tapahtuma olisi vastuussa vain ja ainoastaan oman tapahtumansa sisällöstä. Jos ja kun yhteinen tuotanto rahoitettaisiin yhdistyksen tai osuuskunnan kautta, antaisi se myös taloudellisen suojan yksittäisille tapahtumille. Yhden tapahtuman tai teknisen taloudellinen epäonnistuminen ei tällöin voisi kaatua muiden tapahtumajärjestäjien vastuulle.

Mikäli tekniseen tuotantoon haluttaisiin hakea tukea osuuskunnan tai yhdistyksen kautta, ei se todennäköisesti vaikuttaisi Kulttuurikeskuksen myöntämän tuen kokonaismäärään millään tavalla. (Laurikainen 2014.)

Avustusten hakemista rajoittaa kaksi asiaa:

- 1) Sama toimija ei voi hakea kohdeavustusta mikäli sille on myönnetty toiminta-avustus. Sama pätee myös toisinpäin.
 - 2) Kohdeavustusta ei voida myöntää kahdelle eri taholle saman produktion tekemiseen.
- (von Bagh 2015.)

Avustusten jakaminen olisi tällöin mahdollista tehdä kahdella tavalla mikäli osa avustuksesta haluttaan ohjata suoraan osuuskunnalle.

- 1) Yhdistykset siirtävät omista saaduista kohdeavustuksista tarvittavan summan teknisestä tuotannosta vastaavalle osuuskunnalle tai yhdistykselle. Selkeintä olisi kuitenkin se, että yhdistys tai osuuskunta saisi tarvittavan tuen suorana avustuksena. Tämä olisi mahdollista toiminta-avustuksen kautta. Tässä mallissa osuuskunta tai yhdistys hakisi kaupungilta toiminta-avustusta tapahtumasarjan tekniseen tuotantoon sekä muuhun alueella järjestettävään kulttuurityöhön ja tapahtumajärjestäjät hakisivat erikseen kohdeavustusta ainoastaan oman tapahtumansa sisältöön ja markkinointiin.
 - 2) Toinen tapa olisi se, että osuuskunta tai yhdistys hakisi kerrallaan koko Alppipuiston tuotannossa tarvittavan avustuksen ja jakaisi sen itse tapahtumasarjassa mukana oleville järjestäjätahoille. Tämä pienentäisi kaupungin puolelta byrokratiaa, kun kahdeksan hakemuksen sijaan käsiteltävissä olisi ainoastaan yksi hakemus. Tämä toive nousi esiin myös haastattellessani Kulttuurikeskuksen kulttuurisuunnittelijaa Anna von Baghia. Mikäli rahoitus haetaan kokonaisuudessaan yhden toimijan kautta, voidaan se hakea myös kohdeavustuksena
- (von Bagh 2015.)

Käytännössä rahoituksen siirtyminen toiminta-avustusperusteiseksi vaatisi laajempia neuvotteluja johon osallistuisivat kaikki Alppipuiston tapahtumajärjestäjät sekä Kulttuurikeskuksen henkilökuntaa osastopäällikkö mukaan luettuna. Ongelma tulee siinä, että toiminta-avustusta hakevan yhdistyksen tulee toimittaa edellisen vuoden toimintaker-tomus kulttuurilautakunnalle. Sellaista ei kuitenkaan ole saatavilla, mikäli osuuskunta tai yhdistys päätetään perustaan saman vuoden aikana kun sen on tarkoitus hakea avustusta. Tällöin Kulttuurikeskuksen tulisi hyväksyttää asia joko poikkeuksena tai

myöntää ensimmäisenä vuotena kohdeavustus ja mahdollisesti seuraavana vuonna toiminta-avustus. (von Bagh 2015.) Osuuskunnalle tai yhdistykselle toiminta-avustus olisi kuitenkin jatkuvuuden kannalta parempi, koska neljässä erässä vuoden aikana maksettava avustussumma helpottaisi laskujen ja mahdollisen osa-aikaisen tuottajan palkan maksamista.

6 VASTAAVA TUOTTAJA

Verkosto on pohtinut paljon vastaavan tuottajan ottamista osaksi Alppipuiston tapahtumasarjan toteutusta. Vastaavan tuottajan toimenkuvana olisi huolehtia tapahtumasarjan teknisen tuotannon toteutuksesta. Vaikka tapahtumasarjalla olisikin yksi vastaava tuottaja se ei muuttaisi millään tavalla tapahtumatuottajan roolia omien tapahtumiensa sisällöllisestä tuotannosta.

Toimenkuvasta on käytännössä kolme erilaista visiota, jotka poikkeavat toisistaan työn laajuuden ja palkkaamisen perusteella. Kaksi jälkimmäistä toimenkuvaa muokkaisivat verkostomainen tuotantotapaa niin, että kahdeksan tuottajan sijaan olisi yksi yhteinen tuottaja lisää, joka tuottaisi kaikkia kahdeksaa tapahtumaa. Ensimmäinen malli muuttaisi nykyistä verkostomaista toimintatapaa vain vähän, mutta voisi selkeyttää sen toimintaa. Seuraavaksi esittelen nämä kolme tuottajamallia.

Koordinaattori

Koordinaattorin työnkuva on kolmesta vastaavan tuottajan mallista kaikista kevyin. Koordinaattori ei tuota itse tapahtumasarjan teknistä tuotantoa vaan pitää kokonaistuotannon lankoja käsissään, jotta kaikki tapahtumajärjestäjät olisivat tietoisia omista vastuualueistaan sekä niihin liittyvistä huolehdittavista asioista. Koordinaattori mahdollistaisi monien kommunikaatiossa ilmenneiden ongelmien ratkaisemisen mikäli viestintä ohjattaisiin osittain hänen kauttaan.

Koska koordinaattorin työnkuva on esitetyistä vaihtoehdoista kaikista kevyin, voidaan se toteuttaa myös palkattomana. Tällöin koordinaatiovastuu tulisi valita yhdeksi vastuualueeksi muun tuotannon oheen. Koordinaatiovastuusta huolehtisi tällöin yksi tapahtumatuottajista. Käytännössä tämä on mahdollista nykyisten vastuualueiden puit-

teissa, koska vuonna 2014 uutena järjestäjänä mukaan tullee Enfance Futursille ei annettu mitään vastuuta yhteistuotannosta.

Tekninen tuottaja

Tekninen tuottaja olisi selvästi laajempi vastuualueeltaan kuin koordinaattori, sillä siinä tuottaja hoitaisi koko tapahtumasarjan teknisen tuotannon. Tämä mahdollistaisi sen, että tapahtumatuottajat voisivat keskittyä täysipainoisemmin oman tapahtumansa sisällölliseen tuotantoon ja markkinointiin. Kun tapahtumasarjan tekninen tuotanto olisi yhden ihmisen hoidettavana, vähenisi koordinaation määrä ja sillä voitaisiin vaikuttaa luvussa 2.3.1. esitettyihin ongelmiin kommunikaatiosta ja tiedon pirstaloitumisesta.

Tekninen tuottaja olisi viisasta palkata tapahtumasarjalle määräaikaisella sopimuksella. Määräaikainen tuottaja voisi hoitaa myös erilaisten avustushakemusten laatimista sekä sponsoriyhteistyön solmimista eri tahojen kanssa.

Toiminnanjohtaja

Toiminnanjohtajan rooli olisi näistä kolmesta vaihtoehdosta kaikista laajin ja mahdollinen ainoastaan mikäli tuotanto siirtyy osuuskunta- tai yhdistysperusteiseksi. Toiminnanjohtaja hoitaisi myös asiat kuin tekninen tuottaja sekä samalla yhdistyksen tai osuuskunnan hallinnolliset asiat kuten taloudenhallinnan, toimintasuunnitelman ja toimintakertomuksen laatimisen vuosikokoukselle hyväksyttäväksi.

Toiminnanjohtajaa valitessa kannattaa painottaa taloudellista osaamista. Yhdistys tai osuuskunta voisi säästää varojaan siirtämällä taloudenhallinnan, kirjanpidon, veroilmoitukset, laskutuksen ja palkanmaksun toiminnanjohtajalle sen sijaan, että maksettaisiin tilitoimiston palveluista. Toiminnanjohtaja voisi myös tehdä vuoden aikana erilaisia avustushakemuksia ja hän voisi vastata yhdistyksen omaisuuden ulosvuokrauksesta.

Toiminnanjohtajan työsopimus olisi viisasta tehdä osa-aikaiseksi sillä toiminnanjohtajalla riittäisi työtä läpi vuoden, mutta tuskin tuntimääräisesti kokopäiväisenä muutamaa kuukautta lukuun ottamatta, sillä työt kuitenkin painottuisivat kevään ja kesän ajalle.

Teknisen tuottajan ja toiminnanjohtajan eduiksi voidaan laskea se, että ne voivat omalla työllään hankkia osan palkastaan avustushakemusten ja sponsoriyhteistyön kautta. Osuuskunnan kohdalla työntekijän palkka olisi mahdollista saada ainakin osittain kustannettua

vähennyksistä muodostuvien säästöjen myötä.

Mikäli yhdistystä tai osuuskuntaa ei aiota perustaa, mutta verkosto päättää palkata koordinaattorin huolehtimaan teknisen tuotannon koordinoinnista voidaan hänen palkanmaksunsa hoitaa jonkin verkoston toimijan kautta. Tämä tarkoittaa sitä, että jokin yhdistyksistä maksaa työntekijän palkan ja laskuttaa muilta tapahtumaorganisaatioilta heidän osuutensa palkasta. Helpompi tapa on tietenkin mikäli koordinaattori pystyy laskuttamaan työstään erikseen jokaista järjestäjätahoa esimerkiksi toiminimen kautta.

Osuuskunnassa toiminnanjohtaja on osuuskunnan toimitusjohtaja. Hän ei ole työsuhteessa osuuskuntaan ja hänet voidaan erottaa tehtävästään ilman työsopimuslain mukaisia perusteita. (Pöyhönen 2013. 131.)

7 ALPPIPUISTON KESÄ OSANA URBAANIA KAUPUNKIKULTTUURIA

Alppipuiston kesän syntyminen voidaan lukea osaksi uutta urbaanin kaupunkikulttuurin aaltoa. Nykyisin Helsinki Design Weekin ohjelmajohtajana toimiva Hanna Harris pohtii Festivaalien Helsinki –kirjassa julkaistussa artikkelissaan, ”Post –festival. Muuttuvat kulttuuritapahtumat urbaanissa tilassa”, urbaanien kaupunkitapahtumien luonnetta. Harriksen mukaan kaupunkiympäristössä järjestettävät kulttuuritapahtumat eivät pyri samalla tavalla nojaamaan ”kulttuuriin infrastruktuurin tai symbolisten monumenttien tuottamiseen” eivätkä siten yritä rakentaa perinteistä speaktaakkelia vaan olla osana synnyttämässä monimuotoista ja rikasta kaupunkikulttuuria. (Silvanto. 2007. 194.)

Alppipuiston kesä onkin selkeästi osa urbaania kaupunkikulttuuria sillä se on pyrkinyt olemaan samalla tavalla jatkuvassa vuorovaikutuksessa ympäröivän kaupunkitilan kanssa, kuin Harris post-festivaaleja kuvailee. (Silvanto. 2007. 195.) Alppipuiston tapahtumien yhteydessä on otettu kantaa esimerkiksi pisararadan rakentamiseen, muu-

tettu hetkellisesti rauhaista puisto festivaaliksi ja jätetty tapahtumien jälkeen alueelle pysyviä muistoja kuten puihin ja valopylväisiin tehtyjä neulegraffiteja.

Toisaalta Alppipuiston tapahtumat eroavat siinä määrin Harriksen kuvaamista post-festivaaleista, että ne eivät ole samalla tavalla spontaaneja ja itseorganisoituvia tapahtumia. Alppipuiston kesän tapahtumat ei kuitenkaan asetu täysin vastakkaiseen loeroon osaksi ylhäältäpäin ohjattuja tapahtumista niiden epäkaupallisuuden, ilmaisuuden ja järjestäjien moninaisuutensa vuoksi.

Tapahtumasarjalla on myös selkeästi oma asemansa helsinkiläisessä kaupunkikulttuurissa. Harris korostaa artikkelissaan kaupunkien festivaalien ja kulttuurielämän moninaisuutta voimavarana, joka tuottaa yhteisöllisyyttä kaupunkilaisille ja taloudellista hyötyä sijoitusten ja vieraiden kautta. ”Luova kaupunki” puolestaan on merkityksellinen puoli kaupungin oman markkinoinnin ja imagon kannalta. Sosiologi Allen Scottin mukaan kaupunkien tulee myös ottaa osaksi kulttuuristrategiaansa uudet tuotantotilat ja kulttuurikeskukset, mikäli ne haluaavat nostaa profiiliaan luovina kaupunkeina. (Silvan-to. 2007. 198.) Alppipuiston kesä onkin eräällä tavalla asettunut tähän muottiin jo heti sen alkumetreiltä vahvasti erottuvalla tapahtumakonseptillaan. Alppipuiston kesän kohdalla tapahtumasarja on onnistunut tavoittamaan vuoropuhelun ympäristön kanssa jolloin siitä on tullut vakiintunut yleisön ja kaupunkilaisten kohtaamispaikka tapahtumasta riippumatta.

7.1 Mitä Alppipuiston kesä voisi olla?

Alppipuiston kesällä olisi potentiaalia kehittyä muutamalta eri kannalta: tuotannon- tai alueen kehittämisen puolesta. Tässä luvussa käyn lyhyesti mahdollisia visioita miten Alppipuiston kesää voisi kehittää näistä lähtökohdasta.

Tuotannon kehittäminen

Alppipuiston tuotannon kehittämistä on itse asiassa tarkasteltu koko tämän opinnäytetyön ajan. Keskiöön on nostettu verkoston toiminnan parantaminen, yhdistys- tai osuuskuntamuotoiseksi siirtyminen sekä työntekijän palkkaamisen tuomat mahdollisuudet. Kuitenkin jos Alppipuiston kesän organisaatiota käsitellään pidemmällä aikavä-

lillä, voidaan sen toimintaa ja mahdollisuuksia miettiä laajemmalla pohjalta. Elephantasy –festivaalin tuottaja Sami Mannerheimo visioi mahdolliselle yhdistykselle suurempaakin roolia helsinkiläisellä kulttuurikentällä.

”Itse visioin sellaista, että siitä yhdistyksestä voisi tulla myös ihan kunnon yhdistys. Siinä voisi olla jäsenenä myös muitakin ja toimia ikään kuin katto-yhdistyksenä helsinkiläisille yhdistyksille, jotka tekee tapahtumia. Tavallaan siinä täytyisi olla taustalla ajatus siitä, että se voi olla aluksi ylimääräinen riesa, mutta pitkällä tähtäimellä se ei enää veisikään voimavaroja vaan antaisi niitä.”

(Mannerheimo. 2014)

Mannerheimon visiossa yhdistykseen tai osuuskuntaan voisi tulevaisuudessa liittyä myös Alppipuiston ulkopuolisia luovien alojen toimijoita, jolloin ne voisivat hyödyntää sen tarjoamia palveluita kuten taloushallintoa, laskutuksia ja tapahtumatekniikkaa. Luovien alojen yritystoimintaa leimaakin pienyritysten korostunut määrä. Yritysten ollessa pieniä, uuden ihmisen palkkaaminen koetaan usein liian suurena riskinä. (Opetusministeriön julkaisuja 2006. 19.) Osuuskunnan tai yhdistyksen kautta mikroyritys voisikin tehdä tuotantonsa pienemmällä riskillä.

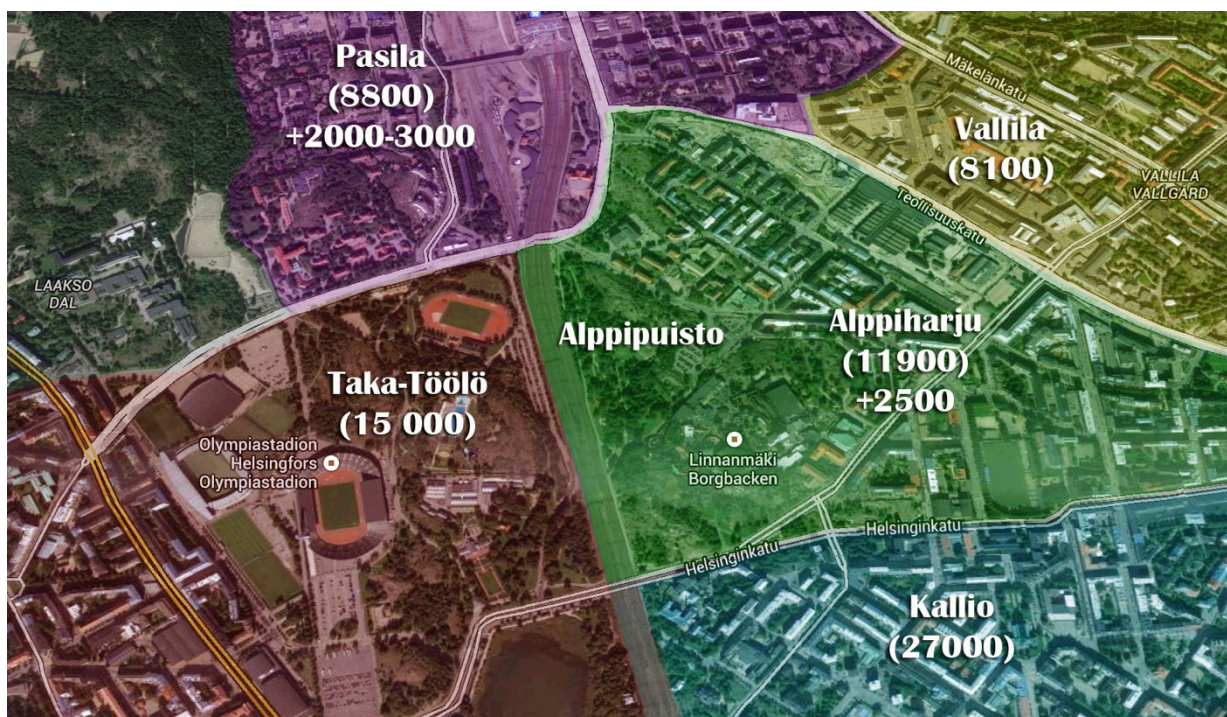
Tämä vahvistaisi puolestaan organisaation talouspohjaa ja painoarvoa esimerkiksi yhteistyösopimuksia neuvoteltaessa, mikäli mukana olisi myös muita tapahtumajärjestämiseen keskittyviä toimijoita.

Toimintaa laajentamalla ja keräämällä lisää varoja, voisi yhdistys tai osuuskunta ostaa lisää festivaalitekniikkaa ja saada mahdollisesti niistä tuloja ulosvuokrauksen kautta. Toisaalta jäsenille oma tekniikka mahdollistaisi entistä pienempiä järjestämiskustannuksia. Lisääntyvä tekniikan määrä toisaalta vaatisi lisätiloja varastointiin. Osuuskunnassa ja yhdistyksessä olisi kuitenkin suurimmat mahdollisuudet toiminnan laajentamiseen.

Alppipuiston tapahtumien kehittäminen osana alueen muutosta

Tulevaisuudessa Alppipuiston lähiympäristö tulee kokemaan merkittäviä muutoksia Helsingin täydennysrakennuksen vuoksi. Alppipuiston läheisissä kaupunginosissa Alppiharjussa, Kalliossa, Vallilassa, Taka-Töölössä ja Pasilassa asuu tällä hetkellä yhteensä noin 71 000 asukasta. (Wikipedia) Alueelle rakennetaan tällä hetkellä paljon

uusia asuinrakennuksia, joka tulee nostamaan entisestään lähialueen asukaslukua ja siten myös puiston käyttäjämäärää. Vuoteen 2020 mennessä valmistuva Konepajan alueen täydennysrakentaminen tuo aivan Alppipuiston tuntumaan 2500 uutta asukasta. Keski-Pasilan rakentaminen puolestaan lisää Pasilan asukaslukua noin 2000-3000 asukkaalla. Samalla Pasilaan rakennetaan suuria liike- ja toimistotiloja, jotka tuovat mukanaan ihmisiä myös muualta pääkaupunkiseudulta. (Uutta Helsinkiä)

Alppipuiston läheiset kaupunginosat asukaslukuineen (suluissa) sekä ennustettu asukasluvun kehitys uuden rakentamisen myötä.

Lisää muutoksia tulee myös mikäli Helsingin keskustan alle aletaan rakentamaan paikallisjunille tarkoitettua Pisararataa. Toteutuessaan osa Helsingin seudun lähijunista siirtyisi kulkemaan uutta pisanan muotoista reittiä Pasilasta Töölön, Rautatieaseman ja Hakaniemen kautta takaisin Pasilaan. Pisararadan ulostulo Pasilan eteläpuolella tulisi valmistuessaan pilkkomaan Alppipuistosta noin viiden prosentin osuuden. Vaikka osuus ei ole kovinkaan suuri eikä se tule vaikuttamaan itse tapahtuma-alueeseen, voivat rakentamistyöt rajata osan puistosta pois käytöstä joksikin aikaa.

Alppipuiston tapahtumajärjestäjien kannattaisikin olla aktiivisesti mukana Alppipuiston kehittämisessä mikäli Pisararataa ryhdytään rakentamaan. Alppipuiston kesän tapahtumajärjestäjät voisivat ottaa kantaa ja edistää omilla ulostuloillaan esimerkiksi sitä,

että tapahtumatuotantoa helpotettaisiin kiinteillä lavarakenteilla sekä paremmin sijoituilla sähkökeskuksilla.

Havainnekuva tunnelin suuaukosta Alppipuiston kohdalla. (<http://www.liikennevirasto.fi/pisarakata>)

Vuodesta 2009 Alppipuiston tapahtumien tuotantoon osallistunut Kulttuurikeskuksen tuottaja Jaana Lindman esitti haastattelun yhteydessä myös toiveita mihin suuntaan Alppipuistoa tulisi hänen mielestään kehittää. Lindmanin mukaan asukasyhdistysten saaminen vahvemmin mukaan tapahtumakokonaisuuteen olisi toivottavaa. (Lindman 2014.) Paikallisten yhdistysten kuten esimerkiksi alueen kaupunginosayhdistyksen saaminen kiinteämmin osaksi tekemistä toisikin mukanaan enemmän paikallislähtöisyyttä ja antaisi samalla sen toiminnalle näkyvyyttä.

Alppipuisto on valitettavasti saanut myös kyseenalaista mainetta viime vuosina muun muassa väkivaltaisten nuorisojengien ja huumekaupan vuoksi. Vaikka nämä haitta-

puolet eivät ole näkyneet tapahtumien aikana niin tapahtumien merkitys voisi entisestään korostua asenne- ja yleisökasvatuksessa. (Lindman 2014)

Toisaalta kulttuuritapahtumien vaikutus elämänlaatuun ja hyvinvointiin on tärkeä asia huomioida. Helsingin Yliopiston Ruralia-instituutin tutkijat Aapo Jumppanen ja Timo Suutari käyvät tutkimuksessaan: ”Hyvinvointia kulttuurista – esimerkkejä kulttuuritoimijoiden sekä sosiaali- ja terveyssektorin yhteistyöstä Etelä-Pohjanmaalla”, läpi kulttuuritapahtumien positiivisia vaikutuksia yleiseen hyvinvointiin. Vaikka raportti käsittelee alueellisesti Etelä-Pohjanmaata, voidaan siinä sovellettua teoriaa hyödyntää myös Pääkaupunkiseudun kohdalla.

Jumppanen ja Suutari soveltavat raportissaan Suomen ja Pohjoismaiden tunnetuimman sosiologin Erik Allardtin tekemiä havaintoja siitä, että jo pelkästään taiteen seuraaminen tarjoaa mahdollisuuden peilata omia tuntemuksiaan ja hahmottaa elämäänsä. (Jumppanen & Suutari 2013. 9.) Raportissa nostetaan esiin myös valtiotieteiden tohtorin Hanna-Liisa Liikasen jako, jossa taide- ja kulttuuritoiminnan vaikutukset hyvinvointiin voidaan tiivistää neljään kokonaisuuteen:

- 1) Taide tarjoaa mahdollisuuden kokea merkityksellisiä esteettisiä kokemuksia ja tuntemuksia.
 - 2) Taiteen kanssa tekemisissä olevat ihmiset ovat tyytyväisempiä terveyteen ja elämäänsä.
 - 3) Yhteisöllisyys lisääntyy taideaktiviteettien kautta.
 - 4) Taide vaikuttaa asuin- ja työympäristöön miellyttävällä tavalla ja tekee niistä houkuttavampia.
- (Jumppanen & Suutari 2013. 10.)

Raportissaan Jumppanen ja Suutari nostavat esiin, että edellisiin positiivisiin vaikutuksiin vaikuttavat toisaalta myös koulutus- ja sosio-ekonominen asema. Varakkaammat ja paremman sosiaalisen aseman omaavat pystyvät osallistumaan helpommin kulttuuri- ja taidetapahtumiin. Raportin laatijat pitävätkin tärkeänä, että kulttuuritapahtumien saavutettavuutta pyritäisiin parantamaan kaikkien väestöryhmien kohdalla. (Jumppanen & Suutari 2013. 10.)

Alueen puolesta tehtävä työn ottaminen osaksi toimintaa voisi puolestaan edesauttaa toiminta-avustuksen saamista. Tällöin toimintaa tulisi hajauttaa myös kesätapahtumien lisäksi muuhunkin toimintaan. Esimerkkejä muusta toiminnasta voisi olla puiston ja

alueen kehittämiseen, sen historian esiin nostamiseen tai muina vuodenaikoina järjestettävien tapahtumien tuottaminen.

8. YHTEENVETO

Opinnäytetyössäni olen tarkastellut verkostomaista tuottamista Alppipuiston kesän tapauksessa usealta eri kannalta. Käytännössä tapahtumasarjan tuottamista voidaan hyvin jatkaa nykyisen epävirallisen verkoston pohjalta myös tulevaisuudessa. Tapahtumasarja saataisiin järjestettyä kuten tähänkin asti ja mahdollisesti kivuttomammin mikäli verkoston sisäistä viestintää onnistutaan selkeyttämään.

Mikäli verkostosta muodostetaan yhdistys tai osuuskunta voidaan sillä ratkaista myös muitakin kuin kommunikaation kohdalla ilmenneitä ongelmia. Etuina olisivat muun muassa omaisuuden hallinnan selkeyttäminen, laskuttamisen tekeminen yksinkertaisemmaksi, avustus- ja sponsorihakemusten yhdistäminen sekä vastaavan tuottajan palkkaaminen.

Siirtyminen yhdistys- tai osuuskuntapohjaiseksi olisi selkeimmin Alppipuiston kesää eteenpäin vievä ja kehittävä ratkaisu. Tämä muoto parantaisi mahdollisuutta laajentaa toimintaa myös Alppipuiston kesän tapahtumasarjan ulkopuolelle. Yhdistyksen ja osuuskunnan olisi mahdollista myös hallinnoida varoja paremmin kuin epävirallisen verkoston. Tapahtumasarjassa mukana oleville pienille toimijoille yllättäviä menoja varten kerättävä puskurirahasto olisi hyödyllinen.

Yhdistyksen ja osuuskunnan pyörittämisessä on eroja. Osuuskunta vaatii hieman enemmän osaamista ja hallintoa kuin yhdistyksen, joka on rakenteeltaan kevyempi. Osuuskunta mahdollistaa kuitenkin toiminnasta koituvien arvonlisäverojen vähentämisen. Tällä keinolla voitaisiin säästää merkittäviä summia rahaa, joka mahdollistaisi kustannustehokkaamman tuotannon.

Mielestäni paras tapa toteuttaa Alppipuiston kesä –tapahtumasarja olisi muuttaa verkosto osuuskunta-perusteiseksi. Arvonlisäverovähennyksillä olisi mahdollisuus rahoittaa ainakin osa vastaavan tuottajan palkasta. Ensimmäisenä vuotena tuottaja tekisi yhteisen kohdeavustushakemuksen kaupungille jokaisen tapahtuman puolesta. Näillä rahoilla kustannettaisiin yhteinen festivaali-infra ja loput rahoista jaettaisiin tapahtuma-

järjestäjille sisällöllistä tuotantoa varten. Vastaava tuottaja neuvottelisi myös yhteiset pääsponsorit koko kesää varten. Tapahtumatuottajat puolestaan huolehtisivat ainoastaan omien tapahtumiensa sisällöstä. Tapahtumatuottajilla pysyisi kuitenkin vapaus hankkia omia yksittäisiä sponsoreita sekä hakea avustusta yksittäisiltä säätiöiltä.

Samaan aikaan kun tapahtumasarjan käytössä olevat taloudelliset resurssit kasvaisivat pysyisi kaupungin taloudellinen panos samana. Järjestelyt vähentäisivät hakemusten käsittelyyn käytettäviä henkilöresursseja, kun kahdeksan hakemuksen sijaan käsiteltäisiin enää vain yksi hakemus. Kaupungin puolesta järjestelyllä olisi ainoastaan positiivisia vaikutuksia.

Tulevina vuosina verkosto voisi kehittyä hankkimalla yhteistä tapahtumainfraa jota hyödyntämällä tulevaisuudessa järjestämiskustannuksia olisi mahdollista supistaa. Kun osuuskunnan toiminta olisi vakiintunut voisi se hakea kaupungilta jatkuvaa toiminta-avustusta, jolloin toimintaa olisi helpompi laajentaa Alppipuiston kesän lisäksi myös muuhun toimintaan sekä tehdä toiminnasta ympärivuotista.

Alppipuiston kesä on erinomainen esimerkki verkostomaisesta tuotannosta ja siitä miten yhdistämällä resursseja on mahdollista tehdä suuriakin tuotantokokonaisuuksia kustannustehokkaammin. Mikäli osuuskunta perustettaisiin olisi sillä mahdollisuus toimia tulevaisuudessa alustana myös muillekin vastaavanlaisille kaupunki- ja yhteisö-kulttuuriprojekteille. Verkostomainen tuotantotapa olisi hyvin luonteva organisoida osuuskunnan kautta, kun jokainen tehty tuotanto hyödyntäisi koko osuuskunnan toimintaa ja osuuskunnan kautta toimijoilla olisi mahdollista saada merkittäviäkin synergiaetuja. Yksi merkittävä etu osuuskunnassa olisi sen tarkoitus mahdollistajana: jokainen toimija voisi itse päättää sen mitä toimintaa järjestää sen kautta ja mitä itsenäisesti.

Verkostomainen tuotantotapa on vasta kehittymässä ja onkin vain ajankysymys milloin se leviää Alppipuiston kallioiden ylitse myös muualle. Alppipuiston kesä osoittaa miten onnistunut tuotanto voidaan saavuttaa keskenään hyvinkin erilaisten tahojen yhteistyöllä ja millainen potentiaali tällaisessa tuotantotavassa oikein on.

LÄHTEET

von Bagh, Anna 2015. Haastattelu. 2.2.2015. Helsinki.

City 2011. Kaupungin paras 2011. Drag-artisti, kusipuska, treffipaikka. Paikat, ihmiset ja ilmiöt, jotka ansaitsevat kiitoksen.

<http://www.city.fi/ilmiot/kaupungin+paras+2011/4054> Viitattu 20.10.2014.

Funky Amigos ry. <http://funkyamigos.fi/yhdistys/> Viitattu 15.10.2014.

Gerkman, Peter & Willadsen, Robert 2014. Haastattelu. 10.9.2014. Helsinki.

Helsingin kulttuurikeskus. Toiminta-avustukset.

<http://www.hel.fi/hki/Kulke/fi/Avustukset/Toiminta-avustukset> Viitattu 13.1.2015.

Helsingin kulttuurikeskus. Kohdeavustukset.

<http://www.hel.fi/hki/Kulke/fi/Avustukset/Kohdeavustukset> Viitattu 13.1.2015.

Jumppanen, Aapo & Suutari, Timo 2013. Hyvinvointia kulttuurista – esimerkkejä kulttuuritoimijoiden sekä sosiaali- ja terveyssektorin yhteistyöstä Etelä-Pohjanmaalla. Helsingin yliopisto. Ruralia-instituutti. Helsinki.

Kainulainen, Kimmo 2004. Elämyksistä elinkeinoja. Kulttuuritapahtumien paikallistaloudelliset merkitykset maaseutukunnille ja kaupungeille. Helsingin yliopisto.

Kuisma, Kalle & Teittinen, Joona 2014. Haastattelu. 8.9.2014. Helsinki.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 2012. Pöytäkirja 7/28.8.2012

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 2013. Pöytäkirja 2/12.3.2013

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 2014. Pöytäkirja 5/22.4.2014

Laurikainen, Sampo 2014. Haastattelu 22.10.2014. Helsinki.

Lindman, Jaana 2009. Alppipuiston kesä – tapahtuma 2009. Raportti. Helsinki: Helsingin kulttuurikeskus, Helsingin kaupunki.

Lindman, Jaana 2014. Haastattelu. 10.12.2014. Helsinki.

Mannerheimo, Sami 2014. Haastattelu 3.10.2014. Helsinki.

Mbayeanad, Ousseynou 2014. Haastattelu. 2.10.2014. Helsinki.

Opetusministeriön julkaisuja 2006. Luovien alojen yritystoiminnan kehittäminen. Verkostomainen toimintamalli –selvitys. Opetusministeriö. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto. Helsinki.

- Perinnearkku ry. <http://www.perinnearkku.net/tietoa-perinnearkusta/> Viitattu 15.10.2014.
- Pöyhönen, Seppo 2013. Osuuskunnan hallinto ja osuuskuntalaki. Talentum. Helsinki.
- Rehor, Maati 2015. Haastattelu. 16.1.2015. Helsinki.
- Silvanto, Satu (toim.) 2007. Festivaalien Helsinki – Urbanin festivaalikulttuurin kehitys, tekijät ja kokijat. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Solja, Mari 2014. Haastattelu. 17.9.2014. Helsinki.
- Suomen Rauhanpuolustajat ry. <http://www.rauhanpuolustajat.org/jarjesto/> Viitattu 15.10.2014.
- Teknologiateollisuus ry. & Metalliliitto ry. Tuottavuuden tienviitat – älyä peliin. 2006. Uutta Helsinkiä. <http://www.uuttahelsinki.fi/fi/pasila/asuminen/pasilaan-useita-uusia-asuinalueita> Viitattu 8.10.2014.
- Vadelma ry. <http://www.vadelma.org/vadelma/> Viitattu 15.10.2014.
- Wahlberg, Emilia 2013. Yhteisöllinen kaupunkitapahtumakulttuuri Helsingissä. Opin- näytetyö. Humak. Helsinki.
- Verohallinto. Aloittavan yrittäjän kysymyksiä arvonlisäverosta. http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Aloittava_yritys/Aloittavan_yrittajan_kysymyksiä_arvonlis%2811977%29 Viitattu 20.2.2015.
- Vuokko, Pirkko 2009. Nonprofit-organisaatioiden markkinointi. Helsinki. WSOY.
- Välke, Olli & Miettinen, Lasse 2013. Yhdistystoimijan opas. Helsinki. Vihreä sivistysliitto ry.
- YleX. Femmagaalan ehdokkaat julki. http://yle.fi/ylex/uutiset/femmagaalan_ehdokkaat_julki/3-7735012 Viitattu 18.2.2015.

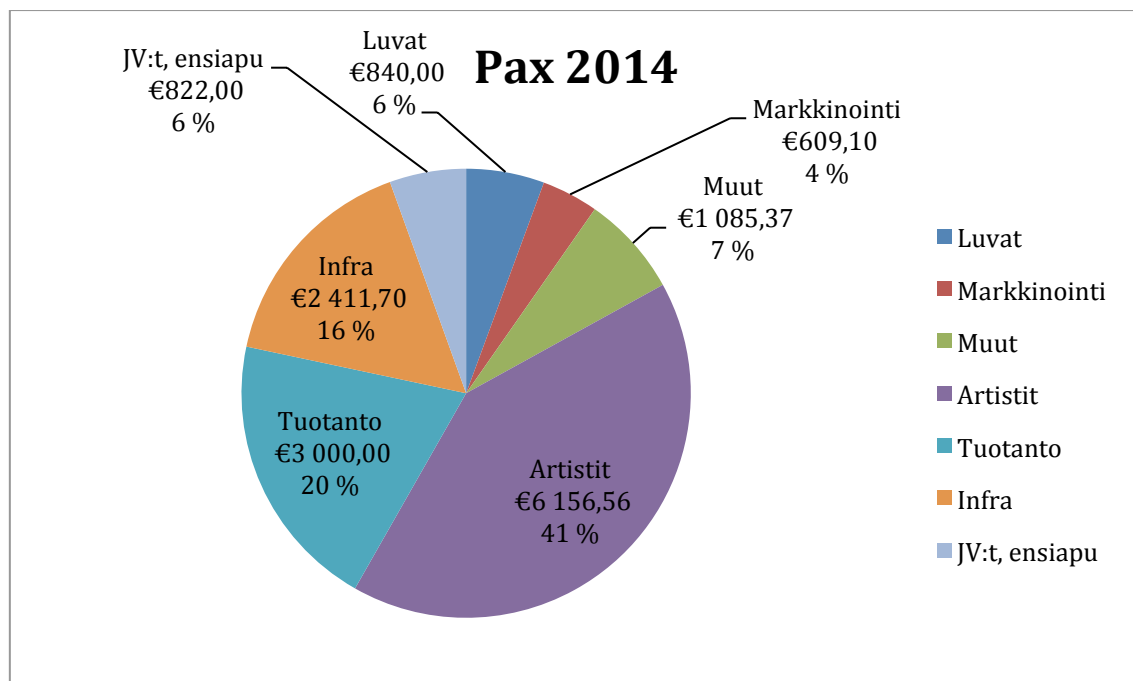
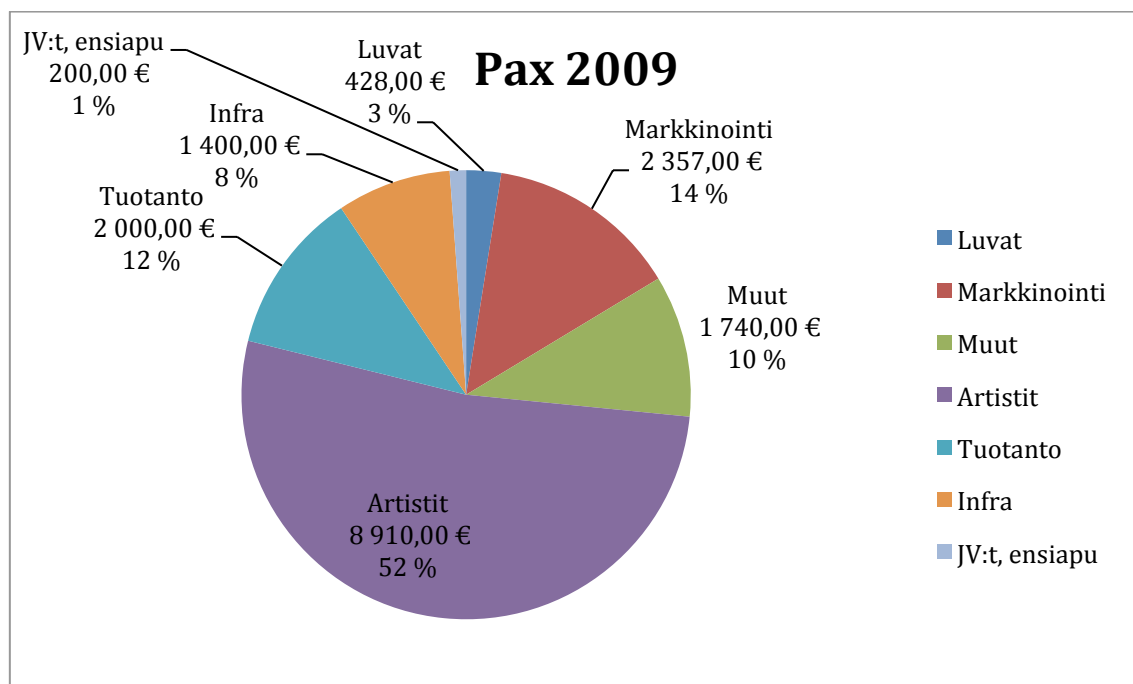
LIITTEET

LIITE 1

1. Kuinka kauan yhdistyksenne/yrityksenne on ollut mukana Alppipuiston kesän tapahtumasarjassa?
2. Mitkä ovat yhdistyksellenne/yrityksellenne syyt olla mukana Alppipuiston kesässä? Mikä niiden merkitys on teille?
3. Tekeekö yhdistyksenne/yrityksenne muita vastaavanlaisia tapahtumia?
4. Onko teillä muuta toimintaa tämänkaltaisten musiikkitapahtumien lisäksi? Onko musiikkitapahtumat yhdistyksenne/yrityksenne perustoimintaa?
5. Poikkeaaako mielestäsi Alppipuiston tapahtumat muista Helsingin kulttuuritapahtumista ja jos poikkeaa niin millä tavalla?
6. Kuvaile Alppipuiston musiikkitapahtumien kokonaisuutta muutamalla sanalla.
7. Miten sinun mielestäsi Alppipuiston tapahtumajärjestäjien keskinäinen yhteistyö toimii tällä hetkellä? Oletko kokenut yhteistyön mielekkäänä?
8. Onko Alppipuiston kesän tapahtumien parissa tehty yhteistyö poiknut muita yhteistyön muotoja muiden asioiden parissa?
9. Miten kaupunki tukee mielestäsi Alppipuiston järjestämistä? Onko tuki mielestäsi riittävä nykyisessä muodossa?
10. Mitä pitäisit Alppipuiston kesän vahvuuksina? Entä mitkä vaatisivat kehittämistä?
11. Mitkä olisivat mielestäsi tärkeimmät edut siinä, että Alppipuiston kesästä tulisi virallinen yhdistys tai osuuskunta?
12. Mitä haittoja näkisit siirtymisessä yhdistys- tai osuuskuntaperusteiseksi?
13. Olisiko Alppipuiston kesän etuna, että tapahtumasarjalla olisi yksi vastaava tuottaja ja minkä takia?
14. Lopuksi vielä: tuleeko sinulla jotakin muuta mieleen tai haluatko korjata jotakin?

LIITE 2

Pax -festivaalin kulurakenne 2009 ja 2014. Vuonna 2009 Paxin infran kulut muodostuivat kakkoslavasta ja sen ääni- ja valotekniikasta.

¹ Summa on laskettu keskiarvona päivää kohden myönnetystä tuesta. Avustusten summa vaihtelee tapahtumaa kohden ja osa tapahtumista oli useamman päivän mittaisia. Yksipäiväisiä tapahtumia järjestävät: Helsingin yliopiston teknokulttuurin ystävät ry. saivat 3 500€, Suomen Jazzliitto ry., Perinnearkku ry. ja Kapsäkki osuuskunta 8 000€ sekä Funky Amigos ry. 10 000€. Kaksipäiväiset tapahtumat järjestäneet Suomen Rauhanpuolustajat ry. ja Oranssi ry. saivat tukea 10 000€. Kolmipäiväisen tapahtuman järjestänyt ELMU ry. sai tukea 20 000€.

² Summa on laskettu keskiarvona päivää kohden myönnetystä tuesta. Suomen Rauhanpuolustajat ry. ja ELMU ry. järjestivät kaksipäiväisen tapahtuman johon myönnettiin tukea 20 000€. Funky Amigos ry., Helsingin yliopiston teknokulttuurin ystävät ry., Kalliolan Nuoret ry., Oranssi ry., Perinnearkku ry., Suomen Jazzliitto ry. ja Vadelma ry. saivat tukea 10 000€.

³ Summa on laskettu keskiarvona päivää kohden myönnetystä tuesta. Suomen